

ЖИВОТВОРНИ ИСТОЧНИК

Часопис Епархије зворничко-тузланске ♦ БРОЈ 23 ♦ ГОДИНА V ♦ божићни број

ЖИВОТВОНИС НОВОНЗАГРАНОГ
ЕПИСКОПА ЗВОРНИЧКО-
– ТУЗЛАНСКОГ Г. ФОТИЈА

НЕКОЛКО ПРАКТИЧНИХ САКЕТА
МИТРОПОЛИТА АНТОНИЈА
(ХРАПОВИЦКОГ) О ЗАДОБИЈАЊУ
ДАРА МОЛИТВЕ

ЦРКВА И НАШЕ ВРЕМЕ

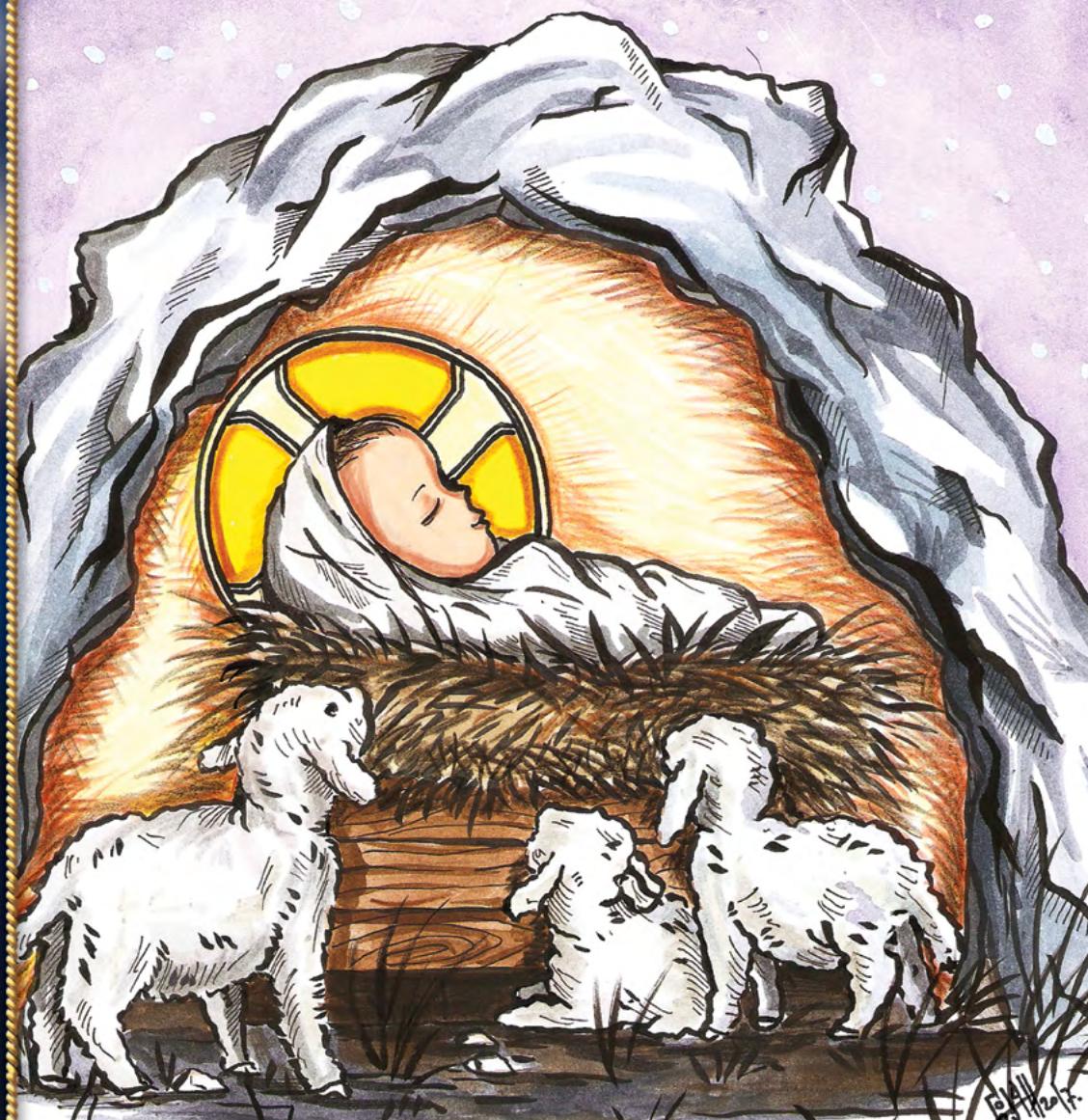
О ВАЖНОСТИ ПРИЧЕШЋА
НА БОЖИЋНОЈ ЛИТУРГИЈИ

ИНТЕРВЈУ СА ПРОТОМ ЦРНКОМ
МОЊЕМ ПОГОДОМ 50 ГОДИНА
СВЕШТЕНИЧКЕ СЛУЖБЕ

СВЕТИ ЈОВАН КРОНШТАТСКИ
ЧУДОТВОРАЦ НОВОГ ДОКА

СУСРЕТ ВЛАДИКЕ ФОТИЈА
СА СВЕТИМ СТАРЦЕМ
ПОРФИРИЈЕМ

МИР БОЖИЈИ – ХРИСТОС СЕ РОДИ

ТРОПАР БОГОЈАВЉЕЊА

У Јордану када си се крштавао,
Госиоде, јоказало се јоклоњење Тројици,
јер је лас Родитеља сведочаше за Тебе,
именујући Те Сином Љубљеним,
а Дух у виду голуба,
потврђиваше истинитост речи:
Христе Боже, Који си се јавио
и свешт просветио, слава Теби!

САДРЖАЈ:

ЖИВОТОПИС НОВОИЗБРАНОГ ЕПИСКОПА ЗВОРНИЧКО-ТУЗЛАНСКОГ Г. ФОТИЈА	4
ПРИСТУПНА БЕСЕДА ЕПИСКОПА ФОТИЈА НА УСТОЛИЧЕЊУ У ТРОН ЕПИСКОПА ЗВОРНИЧКО-ТУЗЛАНСКИХ	5
НЕКОЛИКО ПРАКТИЧНИХ САВЕТА МИТРОПОЛИТА АНТОНИЈА (ХРАПОВИЦКОГ) О ЗАДОБИЈАЊУ ДАРА МОЛИТВЕ - <i>др Слободан Продић</i>	8
ЦРКВА И НАШЕ ВРЕМЕ - <i>др Драган Каран</i>	10
БЕСЈЕДА ЕПИСКОПА ЗВОРНИЧКО-ТУЗЛАНСКОГ Г. ФОТИЈА У ЗВОРНИКУ – ЕТО ГА КРСТ!	13
ДОСТОЈЕВСКИ - МОЈЕ ВЈЕРУЈУ	15
ИНТЕРВЈУ ЗА „ИСКРУ“ ВЛАДИКЕ ФОТИЈА	16
О ВАЖНОСТИ ПРИЧЕШЋА НА БОЖИЋНОЈ ЛИТУРГИЈИ - <i>Бојан Чечар, протођакон</i>	18
ЗЛОУПОТРЕБА ИНТЕРНЕТА У ВЈЕРСКЕ СВРХЕ <i>Остоја Дикић</i>	20
ОСУДА ИЛИ САМООСУДА <i>Кристијан Ђокић, протођакон</i>	22
О ДУХОВНОЈ БОРБИ <i>Милош Зекановић, протонамјесник</i>	24
СВЕТОСТ КАО ЦИЉ ЉУДСКОГ ЖИВОТА <i>Срђан Васиљевић, јереј</i>	26
ПАРОХИЈА ТЕСЛИЋКА КРОЗ ВРИЈЕМЕ <i>Драган Марковић, протојереј</i>	28
ИНТЕРВЈУ СА ПРОТОМ ЦВИКОМ МОИЋЕМ ПОВОДОМ 50 ГОДИНА СВЕШТЕНИЧКЕ СЛУЖБЕ	30
СУСРЕТ СА СВЕТИМ СТАРЦЕМ ПОРФИРИЈЕМ - ВЛАДИКА ФОТИЈЕ	33
ПРАВОСЛАВЉЕ НА ДАЛЕКОМ ИСТОКУ (Св. Николај Касаткин - просветитељ Јапана) <i>Данијел Васић</i> ...	36
СВ. ЈОВАН КРОНШТАТСКИ – ЧУДОТВОРАЦ НОВОГ ДОБА - <i>Давор Арнаут</i>	39
МИТРОПОЛИТ АНТОНИЈЕ БЛУМ	41
САД ЂУ ТИ ПОМОЋИ	43
ИЗБОР СРПСКОГ ПАТРИЈАРХА У КРАЉЕВИНИ ЈУГОСЛАВИЈИ - <i>Бранислав Недић</i>	44
ШТА ЈЕ ТО ЕКУМЕНИЗАМ? - <i>Остоја Дикић</i>	46
НОВОЗАВЈЕТНИ МОРАЛНИ ЗАКОН <i>Синиша Шаренац, протонамјесник</i>	48
РОЂЕЊЕ ГОСПОДА ИСУСА ХРИСТА – БОЖИЋ <i>Бојан Јокановић, ћакон</i>	50

Излази са благословом

Његовог преосвећенства

Епископа зворничко-тузланског г. ФОТИЈА

Година V, број 23, (божићни број),

Бијељина, 2018.

Главни и одговорни уредник

протођакон *Бојан Чечар*

Замјеник гл. и одг. уредника

протонамјесник *Синиша Шаренац*

Технички уредник

протојереј-ставрофор *Љубомир Самарџић*

Секретар уредништва:

Остоја Дикић

Адреса уредништва:

Ул. патријарха Павла 40, 76300 Бијељина,
E-mail: casopisivotvorniistocnik@gmail.com

Часопис излази четири пута годишње

Сарадници часописа

протојереј-ставрофор *Душан Спасојевић*, протојереј-ставрофор *Ђоко Б. Лазић*, протојереј-ставрофор *Зоран Илић*, протојереј *Драгиша Симић*, протојереј *Александар Михајловић*, протојереј-ставрофор *Жељко Теофиловић*, протонамјесник *Александар Млађеновић*, протонамјесник *Јован Максимовић*, протонамјесник *Милош Зекановић*, протонамјесник *Синиша Шаренац*, протојереј *Драган Илић, јереј Срђан Васиљевић*, јереј *Милош Тришић*, протонамјесник *Драган Марковић*, протонамјесник *Ненад Савић*, протођакон *Кристијан Ђокоћ*, ћакон *Бојан Јокановић*, *Данијел Васић*, *Давор Арнаутовић*, *Бранислав Недић*, лица *Игњатов* и *Марко Томић* ћакон *Бојан Јокановић* – илустрација на насловној страни

Издавач:

Издавачка кућа Епархије зворничко-тузланске
„СИНА“

Ул. патријарха Павла 40

76300 Бијељина, тел: (+387) 055-222-300

факс: (+387) 055-210-960

Лектор

Грујо Леро

Графичка припрема

ЕУРОГРАФНИК, Зворник

Тираж:

5000

ЖИВОТОПИС НОВОНЗАБРАНОГ ЕПИСКОПА ЗВОРНИЧКО-ТУЗЛАНСКОГ ГОСПОДИНА ФОТИЈА

Благодаћу Божијом и одлуком Светог архијерејског сабора Српске православне цркве Епархија зворничко-тузланска добила је новог архијереја. То је епископ Фотије, који је до сада обављао дужност епископа далматинског.

Епископ Фотије (Сладојевић) рођен је 1. фебруара 1961. године у Дујаковцима, општина Бања Лука, БиХ. Основну школу завршио је у Чуругу, а средњу техничку школу у Новом Саду. Године 1988. дипломирао је на Богословском факултету у Београду. Следеће две године проводи на постдипломским студијама у Ерлангену, у Немачкој. По повратку из Немачке на празник Светог Димитрија 1990. године прима монашки чин у манастиру Ковиљу у Епархији бачкој. Исте године на празник Светог архангела Михаила епископ бачки Иринеј рукополаже га за јерођакона, а на празник Светог Саве 1991. године за свештеномонаха.

Од 1992. до 1993. године јеромонах Фотије је свештенослужитељ у манастиру Бођани, а наредних пет година (1993 - 1998) професор је у Богословији „Светог Арсенија“ у Сремским Карловцима, где га и затиче избор за епископа далматинског.

Епископ Фотије хиротонисан је 1999. године, на Духове, у Саборној цркви у Сремским Карловцима, а за епископа далматинског устоличен је на празник Светог апостола Луке и Светог Петра Цетињског, 31. октобра исте године у Саборној цркви у Шибенику.

Према одлуци Светог архијерејског сабора, 2000. године епископ Фотије бива постављен за в. д. ректора обновљене Богословије „Света три јерарха“ у манастиру Крка.

У периоду његовог архијерејства Епархијом далматинском почиње обнова црквеног живота и црквених објеката, а оживљава и издавачка и катихетска делатност. Посебну пажњу епископ Фотије је посветио хуманитарном раду са повратницима и народом у ратом опустошеним подручјима Епархије далматинске.

На редовном заседању Светог архијерејског сабора Српске православне цркве епископ Фотије је изабран за епископа зворничко-тузлanskog.

НА МНОГАЈА ЉЕТА, ПРЕОСВЕШТЕНИ ВЛАДИКО!

ПРИСТУПНА БЕСЈЕДА ЕПИСКОПА ФОТИЈА НА УСТОЛНЧЕЊУ У ТРОН ЕПИСКОПА ЗВОРНИЧКО-ТУЗЛАНСКИХ

Ваша светости, браћо архијереји, уважена господо, драга браћо и сестре, дозволите ми да најпре заблагодарим Богу, Једноме у Тројици, Оцу и Сину и Светоме Духу, на овом великом дару, пошто сам рукама Ваше Светости данас ја недостојни уведен у трон епископа зворничко-тузланских. Ово је велики дан за нашу цркву и сав народ Божији, јер овај чин иконизује Господа „епископа душа наших“ (1. Пт. 2, 25), нашег пастира, учитеља и спаситеља, без кога не можемо чинити ништа (Јн. 15, 5). Господ наш Исус Христос је глава Цркве (Еф. 4, 15), Он преко нас недостојних руководи својом црквом, светотајински узводећи све верујуће у реалност Царства небеског.

Подвиг, dakле, нас епископа јесте да се свему саображавамо својој Глави – Господу Исусу Христу, служећи тако светом Јеванђељу, народу Божијем и његовом спасењу. То је тај уски крсто-васкрсни пут, пут којим су ходили и којим и данас ходе истински пастири Цркве Христове. То је, према речима народног песника, пут Богочовека.

Према промислу Божијем, до сада сам ево 18 година служио као епископ у Далматинској епархији, епархији апостолској и мученичкој. Долазећи у Далмацију затекао сам апокалиптичку пустош. У српским селима куће без кровова, цркве и манастири

разрушени, а народ прогнан и избегао. Како почети, шта чинити? И даде Бог снаге да то све некако оживи и добије своје прећашње контуре. Процвета пустиња као крин, Господе (Ис. 35, 1-2) и врати се живот у Далмацију. Вратише се далматински сабори и поново пропева Богословија у манастиру Крка, а народ Божији нађе утешу у својој цркви. Али, да нас не обузму емоције, томе шта се и како урадило, судиће историја, али оно што је сигурно то је да ће тај народ и његове светиње – камен, маслине и виногради остати трајно у нашем срцу. Дај, Боже, да убудуће буде и боље и врати се све у славу најбољих времена, која је описао велики владика Никодим Милаш у својој *Православној Далмацији*.

Благословом Светог архијерејског сабора Српске православне цркве и Вас, Ваша Светости, сада сам постављен за епископа Зворничко-тузланске епархије, која је преогата својом историјом. Њени почеци датирају из 13. века, из времена Немањића, посебно краља Стефана Драгутина (1276-1316), од када и датира постојање црквене организације на овим просторима. Развој црквеног живота наставиће се у време владавине Твртка Стефана (1377-1391), који је крунисан у Милешеви 1372. године „на гробу светог Саве“. Посебан замах црквеног живота био је у време Стефана Лазаре-

вића (15. век), господара источне Босне (1413-1427). У његово време црквени поглавар ових простора има титулу митрополита и овако ће бити све до уједињења Патријаршије 1920. године.

Падом средњовековних српских држава под отоманску власт долази до промене црквеног живота. Развој благоје-пија замењује мучеништво, али плодови вере остају, јер велики духовни центри и светиње сачуваше свето православље и у то време. Обновом Пећке патријаршије (1557-1766) поново долази до процвата црквеног живота. Монаси манастира Папраћа одлазе у Русију и добијају велику помоћ за свој манастир, а у манастиру Озрен и Ловница врши се преписивање библијских књига. У ово време на простору Епархије зворничко-тузланске помињу се тројица епископа: Пајсије, Лонгин и Стефан. Укидањем Пећке патријаршије то се постепено мења, па Епархијом зворничко-тузланском управљају суседни митрополити дабробосански и ужишко-ариљски. Од средине 18. па све до друге половине 19. века Епархијом зворничко-тузланском ће управљати грчки митрополити, тзв. фанариоти, који су умногоме сачували и обновили црквени живот. Посебно треба истаћи митрополита Агатангела, који је, према наредби Омер-паше Латаса, 1852. године пренео седиште Епархије из

foto: Предраг Лопандић

Зворника у Тузлу. Он ће у Тузли подићи зграду митрополије, цркву и народну школу.

У бурном и немирном 19. веку, који карактеришу буне и устанци у борби за слободу, велике силе – Аустрија и Русија присилиће Османско царство да донесе низ реформи које ће допринети побољшању положаја хришћанског становништва. О томе говоре и познати хатишерифи који су гарантовали хришћанима виши ниво личних и верских слобода. У овом периоду посебну улогу у просвећивању српског народа на простору Епархије зворничко-тузланске одиграће манастири као духовни центри православља, при којима су,

према светосавској традицији, осниване школе да буду чувари писмености и народне културе. Такве школе су постојале у манастиру Тавна, у Тешњу, Зворнику, Бијељини, Тузли и другим местима.

Када је Босну и Херцеговину окупирала Аустро-Угарска 1878. године, јавља се први покушај европеанизације ових области (провинција). Тада ће епископе фанариоте заменити људи са ових простора – Срби, поданици аустријске круне, али ће Црква и даље наставити да се бори за своју аутономију и слободу својих просветних установа, јачајући националну свест у народу и потребу што блискије зајед-

нице са суседном Краљевином Србијом.

У 20. веку, после уједињења са Пећком патријаршијом 1920. године, Епархија зворничко-тузланска пролази велику голготу, како у Првом светском рату од стране Аустро-Угарске, тако и у Другом светском рату у време тзв. НДХ. Тада ће страдати мно-ги православни свештеници са својим народом и тиме се при-дружити општем мучеништву Српске православне цркве на просторима бивше Југославије. Нажалост, изгледа да ни све то није билоовољно, па ће се поново разлећи ратни лелек на овим просторима у трагичном рату од 1992. до 1995. године, који ће са собом донети нове жртве и страдања свих народа који живе на овим немирним балканским просторима.

То је историја. Да ли је све тако морало бити, не знамо, али оно што знамо јесте да из исто-рије треба учити за будућност да би свим народима који живе на овим просторима – и Срби-ма, и Бошњацима и Хрватима било боље. Црква у том смислу нема ништа силније од позива свих на покајање. Покажање је темељ новог живота. Пророци Старог завета, као и велики па-стири у Новом завету, увек су у пресудним временима позивали на свенародно покајање и уз то налагали постове. То је заиста једини духовни лек, који нам ис-тински може помоћи. Покажање нас враћа Богу и ближњима и упућује нас на закон јеванђе-лске љубави, јер само онај који у љубави пребива, у Богу пребива (1. Јн. 4, 16) – поучава нас свети апостол и јеванђелист Јован Бо-гослов.

Драга браћо и сестре, час-но свештенство и монаштво,

и благоверни народе Епархије зворничко-тузланске, Свети архијерејски сабор Српске православне цркве је мене слабог и недостојног изабрао за вашег епископа да будем, по примеру добrog Пастира – Христа, ваш духовни отац и учитељ. Трудићу се да моја служба буде прожета Јеванђељем, јер смо позвани да благовестимо Јеванђеље Христово свим народима (Лк. 24, 47). И ви се трудите да будете сведоци живога Христа, не само речима, већ првенствено својим животом и делима, јер се по делима препознају истинске слуге Божије. Ми пастири морамо заједнички носити крст свога народа, народа благословеног, који воли своју цркву и не смејмо изневерити његову искрену и безазлену љубав и доброту. Зато, да наставимо заједно све оно што је добро започето у овој епархији, да зидамо цркве и манастире и водимо свој народ путем светога Саве и светих Немањића. Свети владика Николај, српски Златоуст нашег времена, говорио је: „Три су врлине: вера, нада и љубав. Вера у Бога. Нада у вечни живот. Љубав према Створитељу и свим створењима. А свети ава Јустин Ђелијски додаје: „Све што је потребно овоме свету и људима у њему – Бог је рекао у Светом писму“. Дакле, то треба да буде наш пут – пут Светих отаца. Они нас уче љубави према Богу и богослужењу и непрестаној близи о сиротињи. Дај, Боже, да и ми тако чинимо, јер је то пут који нас води у вечни живот.

Што се тиче нас и Епархије зворничко-тузланске, трудићемо се, према речима светог апостола Павла, „да мир имамо са свима, колико до нас стоји“ (Рим. 12, 18) и да „цару дајемо царево,

Г. Лопандић

фото: Предраг Лопандић

а Божије Богу“ (Мт. 22, 21). То значи да ћемо у свему сарађивати са државним институцијама Републике Српске, а на савезном нивоу, Босне и Херцеговине, не заборављајући наравно никада своју мајку Србију. Осим тога, позвани смо да у свему што се тиче опште добра радимо заједно са представницима исламске заједнице и Римокатоличке цркве, зато што народ првенствено од нас очекује добро и да чује реч утеше, реч мира и праштања. Будимо зато благовесници мира Божијег и измиримо се пред многобројним жртвама ратова, које су кроз историју лелеком испуњавале ову дивну и благословену земљу Босну и Херцего-

вину. Дај, Боже, да се од сада са планина поново чују само песме косаца и жетелаца; да оживе благословена народна прела и да се сви вратимо радости живота.

На крају желим опет и опет да заблагодарим Богу на овом великим дару и крсту који сам из руке Ваше Светости данас примио. Трудићу се, колико ми Бог да снаге, да не изневерим Вашу љубав и поверење.

Нека Бог свима подари утеху и благослов и нека благослови народ свој миром! Амин. Благословите.

Бијељина,
17. септембра 2017. године

НЕКОЛИКО ПРАКТИЧНИХ САВЕТА МИТРОПОЛИТА АНТОНИЈА “ХРАПОВИЦКОГ”

О ЗАДОБИЊАЊУ ДАРА МОЛИТВЕ

Нме митрополита Антонија (Храповицког) познато је нашем верујућем народу. Разлог за то јесте у чињеници да он, скupa са многобројним руским емигрантима, током фебруара 1921. године долази међу Србе и с њима остаје све до упокојења 10. августа 1936. године у Сремским Карловцима.

Други разлог због чега је име овог великог богослова 20. века познато унутар нашег народа јесу његова дела. Митрополит Антоније аутор је читавог низа душекорисних радова. Међу најпознатијим свакако се издвајају наслови „Лекције из пастирског богословља”, „Исповест”, „Значај молитве за свештенослужитеље”...

Овај велики јерарх Руске цркве био је и неко ко је од Господа удостојен даром беседништва. Његове беседе, произнете како у храмовима током богослужења или у неким другим прикладним приликама, урезивале су се у срца оних који су га слушали, јер митрополитове речи заиста су суштински пружале одговор на многобројна питања из духовног живота. Са оваквим даром и знањем које је неуморно стицао током живота он је, као искусан духовник, заиста умео да јасно и недвосмислено укаже на проблеме који су притискали верујуће људе времена у коме је живео. С друге стране,

многе његове беседе и духовне поуке слободно се могу назвати ванвременским, тј. поукама које имају и имаће своју употребну вредност како данас, тако и сутра и за читав низ година у неком времену будућем.

Међу тим и таквим поукама нарочито су интересантне оне

митрополит Антоније (Храповицки), следујући јеванђеоском учењу, у свештеницима Цркве свагда види пастире којима су поверене душе верујућих хришћана. Као такви, они (црквени пастири) имају својеврсну дужност правилног руковођења и учења верника истинама вере и живота у Цркви. Да би истрајали на том путу, и сами свештенослужитељи треба да молитвено узрастају. Стога митрополит Антоније и казује младим свештеницима: „Јачање нашег молитвеног настројења заправо јесте плод наше унутрашње борбе јер, без борбе са собом, без настојања да се превазиђу искушења, хришћанин никада неће задобити дар молитве”.

Молитва је, као што зна-
мо, насушна потреба сваког хришћанина. Она треба да буде нераскидиви део човековог живота. Она, најједноставније речено, треба да буде део нас. Упознајући верујуће хришћане и саме свештенослужитеље са тим, митрополит Антоније нарочиту пажњу поклања питању у каквом саодносу треба да буде свештеник са народом и када је реч о молитви. У вези с тим он каже: „Први кораци у стицању и овладавању жеље за молитвом јесте усмеравање ка правилном испуњењу молитвеног правила, тј. да се пажљиво произносе прописане јутарње и вечерње молитве, да

Митрополит Антоније (Храповицки)

које се дотичу питања молитве и, што је нарочито важно истаћи, задобијања или стицања овог суштински важног дара у животу сваког хришћанина. Овом приликом, искористићемо могућност да неколико његових заиста корисних савета изложимо пред нашим читаоцима, преузимајући их из његовог рада под насловом „Значај молитве за свештенослужитеље”. Разлог за то је једноставан. Наиме,

се редовно долази на богослужења, да се живи активним молитвеним животом Цркве".

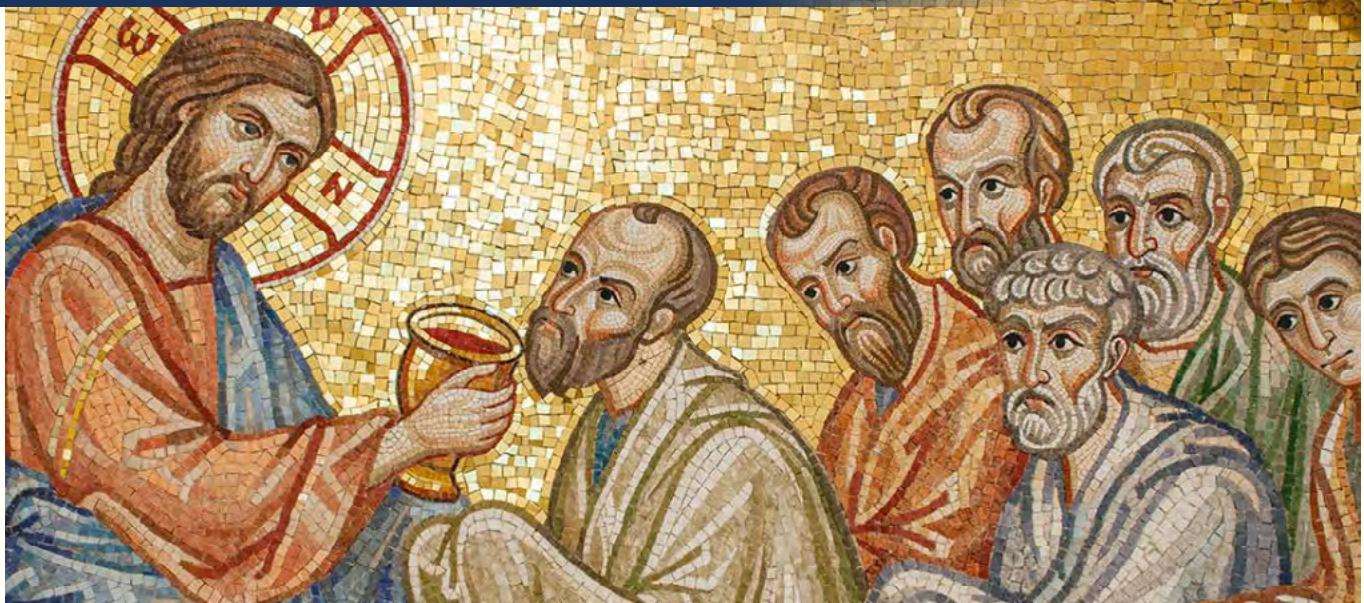
Знајући да ће се на том путу човек неминовно сусретати са најразличитијим искушењима – као што је, на пример, немање времена за молитву, расејаност при молитви и слично, митрополит Антоније наглашава да је најбољи начин превазилажења тих и таквих искушења управо истрајност у молитви и правилно припремање себе како за молитву, тако и за сваку другу хришћанску добродетель. Један од, према мишљењу митрополита Антонија, важних аспекта у процесу стицања дара молитве јесте и прихватање искуства оних који су већ прошли тим путем. Једноставније речено, митрополит нас усмерава на то да се, као и много чemu другоме када говоримо о нашој светој вери, и о питању молитве

учимо од духовно искуснијих. Он нас усмерава да за све своје недоумице одговор потражимо од свештеника. Управо стога митрополит тако често казује свештенству да се и сами духовно усавршавају, да буду спремни да на прави начин пруже подршку и савет оној хришћанској души која заиште помоћ од њих.

Све што је он записао или рекао као проповед, а тиче се не само стицања дара молитве, него и многих других сегмената црквеног живота, указује нам на потребу човековог живота унутар црквене заједнице. Управо кроз такав активан живот и самим свештеницима ће бити једноставније да са својим парохијанима успоставе један здрав и снажан хришћански однос. Да нам је тај и такав однос заиста неопходан, о томе не треба трошити речи. Стога, имајући у

виду не само оно што је о дару молитве говорио митрополит Антоније (Храповицки), него и многи други велики молитвеници новије историје Цркве, ми данас свакако треба да не запостављамо молитвени живот. Штавише, потребно је да свакодневно истрајавамо и оснажујемо жељу за молитвом, и то како у нама самима, тако и код својих ближњих да бисмо, као што је записао свети јеванђелиста Лука у „Делима апостолским”, свагда обитавали у молитвама и служби речи (погледати „Дела апостолска“, 6, 4). Могућност да поуке митрополита Антонија (Храповицког) данас прочитамо на нашем језику ипак је нешто што не треба пропустити. Да ли ћемо то и учинити? Одговор на ово питање може да дâ ипак свако за себе.

др Слободан Продић

ЦРКВА И НАШЕ ВРЕМЕ

НАШЕ ВРЕМЕ

Данашње време, које функционише по принципу брзине, са циљем максималне искориштености времена, како не би долазило до губитка економске добити и опште зараде, постаје страшан и фрустрирајући амбијент за человека. Услови живота драстично брзо се мењају; друштво у коме појединац живи мења се рапидном брзином за коју поједнинац нема способности да се адекватно прилагоди. Све ово неминовно има неизбрисиве последице и по квалитет живота человека и његове породице, па самим тим и по његово здравље. Одушевљени следбеници европских интеграција истичу да су ти процеси битни фактори у постизању европских стандарда, који су нужни и неопходни нашем друштву, како би успело да се орјентише у новом времену у коме се налази. Оваква реалност која постоји у западним друштвима последица је вишедеценијских културолошких промена, тако

да је човек у западном свету у већој мери припремљен и прилагођен на новонастајуће околности. Човек на Балкану није у психолошком, културолошком, па чак ни у физичком стању спреман да се адекватно одазове оваквим социјално-културолошким променама. Потреба култивације једног друштва је основна цивилизацијска тековина која је приоритет сваког друштва, па тако и нашег данас. Неопходност васпитања, подизања нивоа културе понашања постаје све израженија, посебно на нашим просторима после трагичне последње деценије десетог века. Статистика је неумољив показатељ стања у коме се наше друштво и заједница налазе, тако да свако благоразуман, видевши податке које нам пружају статистичке табеле, јасно осећа потребу коренитих промена. Класични пример овога, што на први поглед јасно указује на алармантност стања у друштву, јесу бројке у саобраћајним несрећама, старосна доб оних који су жртве, као и окол-

ности под којима су те несреће настале. Људи који треба да почињу живот, да се радују животу, да граде једну бољу будућност себи и својој деци, па самим тим да пружају и сигурнију стања својим родитељима, непотребно страдају у несрећама. Неспремност да се суочимо са реалношћу, да погледамо шта су били стварни узроци несрећа, брза вожња, алкохол, потребе доказивања – јуначење, јесусамо један од узрока који повећавају статистичке бројке, уместо да их смањују. Ово нам јасно говори о потреби да се подиже свест и култура код људи, као једној општој друштвеној потреби која не заобилази ни један друштвени фактор.

ЦРКВА У СВЕТУ

Тековине комунистичког режима и транзицијског периода, којису и данас у великој мери присутна у нашем друштву, изражавају се кроз став да је Црква институција која је уско везана са религијским и обредним

простором, те да као таква не сме имати никаве друштвене рефлексије. Човек је неоспорно и homoreligiosus, па и као такав учествује у свим друштвеним дешавањима. Немогуће је да се одвоји религиозна димензија човека од његовог друштвеног живота, па да се самим тим може рећи о непостојаности религије у животу заједнице. Религија је од самих почетака представљала битан фактор који је одређивао начин понашања човека, па самим тим и један од битних елемената у општој култивацији човека током века. Хришћанство је својим присуством донело немерљив допринос развоју људске културе и цивилизације. Иако савремени социолози и философи покушавају да данашње време прикажу као постхришћанско, не могу за такве тврђње да прикажу убедљиве аргументе. У великој мери на Западу хришћанство пролази кроз јерну дубоку кризу која се огледа у великим опадању броја верника. Западна култура темељи се на постулату Ничеове мисли о смрти Бога, са свим либералистичким ставовима који из тога произилазе. Овако стање није само по себи потврда да је време хришћанства време прошлости, а да је будућност време потпуне неолибералне културе. Свака криза, па тако и криза која погађа хришћанске заједнице, указује на удаљавање истих од аутентичних вредности на којима темеље своје постојање. Људи у Цркви често понесени духом времена у коме живе несвесно одступају од јеванђелске логике, ума Христовог, и ходе трновитим стрампутицама овога света. Основна истина коју Црква износи јесте присуство Бога међу људима, тријумф жи-

вота над смрђу, а као последица овог Божијег присуства, и активно деловање Бога у историји кроз Његову Свету Цркву. Ова истина, која сачињава језгро Јеванђеља, носи са собом многе друге елементе које је друштво данас заборавило. Чињеница да се Бог оваплотио и постао човек, да успоставља један однос са човеком који има егзистенцијалне последице по човека, поставља свакога пред нове духовне изазове. Црква није једна бесловесна гомила људи који редовно стоје на обредима јерархије. Црква је, пре свега, сабрање Народа Божијег који се окупља око Трпезе Господње у узношењу благодарења Богу Оцу на дару спасења људском роду, које човечанство доби кроз Христа Његовог. Ова заједница претпоставља новог човека, човека који је рођен у бањи крштења, који умире принципима смрти и биологије, а рађа се у духу васкрсења и новог живота, живота Царства Небеског. Сваки хришћанин, да би био истински хришћанин, треба да предокуси сладост и лепоту Царства Божијег, да би могао као истински сведок одговорити на Светој Литургији:«Амин!» (тако је), на велики возглас јепарха:«Благословено Царство Оца и Сина и Светога Духа!»

ЗНАЧАЈ ЦРКВЕ ЗА СВЕТ И ДРУШТВО

Позив за учествовањем за Трпезом Господњом подразумева новог човека, човека који живи јеванђелским вредностима. Да би се ово остварило, неопходно је да човек прими Свето Крштење, које није ништа друго до умирање старога и рађање новога човека. Овде се јасно говори о духовном рађању, где

човеку престају да важе вредности овога света, вредности које се базирају на смртности и пролазности, те човек почиње да сагледава свет на нови начин, у светлу Вакрсења Христовог. Смрт није коначни завршетак људског живота, вакрсење постаје нова перспектива, вакрсење постаје наша нада и утеша. Човек живећи у Цркви, усмерен ка вакрсењу, настоји уз помоћ благодати Божије да себе учини способним за учествовање у новом животу тријумфа Љубави Божије. Царство Божије, које постаје перспектива и оријентир људског живота, незамисливо је без љубави и другога поред мене. Други поред мене, мој ближњи, за хришћанина представља дар Божији који му помаже у личном оспособљавању у врлинама за Царство Божије Љубави и Доброте. Нико не може бити добар сам за себе, ако није добар за другога, нити може волети себе, ако не воли и другога. Себичност није љубав према себи. Човек у Цркви учи се да свим својим срцем, свим бићем, свим умом, свом снагом својомволи Бога, али и самога себе, као и ближњега свога.

Савремени човек постаје све мање способан за живот љубави. Љубав и доброта постају у нашем времену једна реткост коју немамо прилике често сусрећи. Сусрет с љубављу и добротом пријатно нас изненади, али многе и страшно уплаши. Модерно доба и брзи начин живота промовишу љубав као љуску слабост, а доброту као наивност. Неспремност и неспособност за љубав данас су присутни више него икад, а потврда тога је повећани број неуротичности и анксиотичности међу људима. Човек није спреман да прима

љубав од другог, па самим тим ни да воли друге. Неспособност вољења и прихватања љубави не значи и нестанак потребе за љубављу. Модерно доба нас учи да потребу за љубављу најбоље компензујемо у потрошачкој култури. Волен сам онолико колико ме неко цени, а цене ме онолико колико могу да купим. Савременом човеку смишо жи- вота постаје пет минута разго- вора са продавцем; то је тренутак кад се осећа да је поштован ивредан у нечијим очима. Гра- дови у којима живимо постају милионске пустинje, где нема су- срета са другим. Одсуство дру- гог постаје свеосетније и живот данашњице почиње да се пре- твара у пакао већ овде на земљи. Све мање се људи сусрећу како би попили кафу, поразговарали, поделили међусобно радости и проблеме које их муче. Сусрет уз шољицу еспресо кафе више је тренутак да се похвалимо шта смо пазарили и шта планирамо да купимо, него ли прилика да са другим поделимо сопствене животне радости или потеш- коће. Неспремност да примимо другог у свој живот, да са другим поделимо, како радости, тако и туге, говори нам само да нисмо спремни и отворени ни за самог Бога.

Разводи бракова постају сва- кодневница, а темеље се углов- ном на две основе: неслагање карактера, или насиље у браку. Незамисливо је слагање карак- тера у тишини, нема хармоније у тишини. Услов за разумевање је постојање дијалога и кому- никације међу партнерима. Не- способност за комуникацију код људи веома је изражена, а пот- врда тога је да однос често завр- шава насиљем које може да има и трагичне последице. Законима

се не може решити проблем на- сиља у породици; једини начин који може да помогне јесте учење људи да комуницирају, да се раз- умеју. Ово многима на први по- глед звучи апсурдно; човек сам, умем да говорим, те тако немам потребе да ме неко учи да разго- варам за својим супружником, дететом, родитељем. Иако људи умеју да говоре, не умеју да са- слушају другога, да се поставе у позицију другога, да састрада- вaju са другим; управо, јер љубав нестаје из наших живота.

Црква у овом времену и у овом свету јесте простор где се човек учи и вежба, пре свега, у љубави, у љубави према Богу, у љубави према себи и љубави према ближњем. Вера у васкр- сење даје вечни смисао љубави који човек у оквирима биоло- гије и њених закона не може да досегне. Хришћанин се током целог свог живота спрема за питање у дан Вајкесња: «Во- лиши ли?». Цео живот јесте под- виг благодатног узрастања у љубави, прожимања са Богом и ближњима у љубави. Хришћа- ник живећи и осмишљавајући овај живот љубављу постаје већ овде на земљи житељем Цар- ства Божијег. Заједница Цркве је простор где се сусрећемо са Ва- скрслим Господом и са браћом, где заједничаримо у телу и крви Христовој на Светој Литургији, где постаемо сви једно у Христу и са Христом.

Наше време и овај свет у коме живимо имају више него икад до сада потребу за људи- ма љубави, као што је говорио и апостол Павле: «Јер жарким ишчекивањем творевина оче- кује да се јаве синови Божији. Јер се твар покори таштини, не од своје воље, него због онога који је покори, са надом да ће се

и сама твар ослободити од робо- вања пропадљивости на слободу славе деце Божије. Јер знамо да сва твар заједно уздише и тугује до сада» (Рим 8, 19-22). Црква, Тело Христово, које је сачињено Духом Светим од деце Божије, сабране око трпезе Господње, одише новим миомиром који је потребан у овој световној ча- матињи. Црква постаје школа живота, за живот, школа вечног живота. Живот у Цркви почиње покајањем, променом животних вредности. Хришћани се уче да отворе прозоре свог бића те да пусте свежину Божије благодати у своје животе, да скину дебеле завесе цивилизацијских стандарда, те да тако пусте светлост Божију у своје душе. Бог позива човека из tame греховног прома- шаја, да живи у Његовој светло- сти и да се радује животу, а не да му дар живота представља муку и патњу. Црква је со ово- ме свету, како не би свет обљу- тавио у тами безнађа смрти. Јеванђеље је путоказ сваком чо- веку, али има и своју специфич- ност, која се огледа у томе да не почиње на принципима смрти, пропадљивости и пролазности, него на васкрсењу, сили живота и тријумфу љубави. Успех зави- си од човека, колико је спреман и решен да Богу каже: «Да!», да прихвати Бога у свој живот, да пројави своју слободу у избо- ру између Живота и смрти. Бог чека пружене руке, човеково је само да прихвати Божију благо- дат, да се одазове изазову живо- та. Црква нам је данас потребна управо како бисмо успели да имамо «живот у изобиљу» (Јн. 10,10), да нам век не пролази у безнађу и чемеру, него у радости тријумфа Љубави Божије.

др Драган Каџан

БЕСЈЕДА ЕПИСКОПА ЗВОРНИЧКО-ТУЗЛАНСКОГ

Г. ФОТИЈА У ЗВОРНИКУ

ЕТО ГА КРСТ!

Часни оци, драга браћо и сестре,

Дозволите ми да вас све поздравим на крају Свете литургије, коју одслужисмо у Зворнику, једном од старих седишта Епархије зворничко-тузланске. Како каже историја, овде је било седиште Епархије до 1852. године, када је Омер-паша Латас наредио да се оно пренесе у Тузлу. Тада ће тамо бити саграђени предиван храм, двор и школа. Било је то у време митрополита Агатангела, који је био Грк, али је добро управљао овим просторима у црквеном и духовном смислу. Након мога устоличења у Бијељини одлучио сам да служим у Тузли да би се сусрео са тамошњим људима, којих је мало остало, а затим да дођем и овде у Зворник.

Драга браћо и сестре, треба увек да се окупљамо око своје свете Цркве; да слушамо глас апостола и глас светог Јеванђеља. Данас смо се од светог апостола Павла поучили да човек у животу мора непрестано да носи крст свој. Он може да буде различит, као што су, на пример, разне муке, болести, невоље. Човек је кристолико биће; кад рашири руке, ето га крст. То нас увек подсећа да је сав наш пут, пут спасења, пут Крста, а не као друге религије које покушавају да живе мимо крста. Такав је будизам и друге источњачке религије, које теже

да изађу из проклетог круга постојања и живота и да оду у нишавило. Њихов циљ је да превазиђу крст и страдање; све што је бременито, тешко и подвижничко у овоме животу.

С друге стране, религије или философије које стреме телесном умовању кажу да не постоји ништа у овоме животу, осим угађања телу, те да је Царство небеско јело и пиће. По њима човек живи да би јео и једе да би живео. Тако су, како знате, живели римски императори, тако је живео безумни Ирод који је дао да се погуби свети Јован Крститељ. То су људи који живе од ручка до ручка и од вечере до вечере. Међутим, та философија је кратког даха и иссрпљује се у оквирима овога живота и света.

Црква нас, међутим, учи средњем Царском путу, путу крста, путу прихватања страдања, које није бесмислено, јер нас води у васкрсење из мртвих. То страдање је охристовљено страдањем Христовим, Његовом голготом. Тај подвиг се одвија како у животу једног човека, тако и у животу једне породице – домаће Цркве, али и једног народа. Ако је човеков живот боголик, онда он у дубини и ширини прихвата ту философију и тај начин живота. Зато, када нађу невоље на боголики народ, он пости. У Старом завету су у тешким искушењима постиле чак и домаће животиње,

као вапај Богу да се смишује на народ, да га заштити од невоља, ратова, земљотреса, поплава и других мука.

То је једна димензија. Друга је оно што смо данас чули у светом Јеванђељу да је смисао крста да задобијемо љубав Христову. Дакле, мучење и страдање је довело светог апостола Павла до тога да је био узнесен на треће небо, где је видео тајне Царства небеског, тајне које нису доступне обичним људима. Оно што нас чека у вечности, ако се тога удостојимо, показаће да су све муке и невоље у овом свету ништа у односу на оно што нам Бог припрема у вечном животу.

Колико смо напредовали у духовном животу можемо проверити по нашем односу према ближњима, према људима које свакодневно сусрећемо. Ако смо мало узапредовали, видећемо у близњем икону Божију и христоликог човека. Чак и онога коми је непријатељ нећу презрети и одбацити, зато што он тога тренутка не иде путем спасења и не може да прихвати љубав коју имам према њему. Тако ће бити и у вечности, када буде Други долазак Христов и када се безобална љубав Христова разлије на цео свет, сву творевину. Неки људи ће моћи да прихвате ту љубав, јер су навикли на њу. Други неће, јер су се у своме животу затворили за љубав Божију поставши egoисти и мрзитељи

ближњих својих. Зато нас Црква у овом животу припрема да примимо у себе љубав Божију, љубав јеванђелску, љубав чисту, љубав Светог Духа, којом ћемо живети и у вечности.

Радујем се што смо се данас окупили у овоме храму Рођења пресвете Богородице у Зворнику, који је израз љубави свих људи који су се у њега уградили. То је најдубљи израз ваше и наше љубави према овом светом месту да бисмо сваке недеље и празника могли да се сабирајмо и поучавамо речи Божијој. Данас смо овом Светом литургијом били једним кораком у Царству небеском. То су најдубље могли да осете они који су се причестили Телом и Крвљу Христовом. Треба сви да се потрудите да се причешћујете, јер је то пуноћа нашег заједништва са Богом и са ближњима. Дај, Боже, да тако буде.

Честитам оцима који се лавовски боре за овај свети храм и свој народ; да нам народ буде благочестив и побожан, да децу своју васпитавате у православљу. Деца треба да долазе на литургију сваке недеље и празника, јер она могу и анђеле да виде, које ми одрасли не видимо. Учите децу страху Божијем и лепоти нашеог богослужења.

Благодарим свима који су помагали, помажу и који ће помагати обнову овога храма – да он за коју годину буде припремљен и за освещтање.

Живели и Бог вас благословио и свако добро даровао!

Зворник,
15. октобра
2017. године

Ф. М. Достојевски

МОЈЕ ВЈЕРУЈУ

Покадkad mi Бог дајe часове савршеног мира; у тим часовима јa волим и верујem да и мене воле; у тим часовима јa сам формулисао својe Вјеруј, у коме јe све јасно и свето за мене. Ово Вјеруј јe сасвим прости; ево његa:

Јa верујem да нема ничег дивнијег, дубљег, симпатичнијег, разумнијег, људскијег и савршенијег од Христа. Са суревњивом љубављу јa говорим себи, да не само нема Њему слична, него и да не може бити. Шта више, јa изјављујem: када би ми неко могао доказати да јe Христос ван истине, и када би истина збиља искључивала Христа, јa бих претпоставио да останем са Христом, а не са истином.

Без Христа све одједном постајe одвратно и грешно. Покажите ми нешто бољe од Христа! Покажите ми ваше праведнике којe ћете ставити место Христа!

ХИМНА ХРИСТУ

Ти, који прашташ свима,

Источниче кротости свете,

услиши нашу молитву и сада:

Сачувај у љубави земљу нашу!

Ти, Божe, који прашташ и волиш све,

Који опрости и својим гонитељима!

Наш Цар моћни под венцем трновим,

Који си се за мучитељe молио,

Ти који си на крсту речју својом –

Праштао, благосиљао и – волео!

Сачувај нас сумњe, даруј нам наде

Озари и слепог и ум му подај –

И у дан обнове велике и наде

Путеве нам будућe обасјај!

Федор Достојевски

ЕПИСКОП ЗВОРНИЧКО-ТУЗЛАНСКИ Г. ФОТИЈЕ,
интервју дат за „ИСКРУ“:

**СВЕ ПОПАЛНПАРНЕ ДРЖАВЕ Н СНСПЕМН,
БИЋЕ САМО БЛЕДА СЕНКА
ОНОГА ШТО НАМ СЕ СПРЕМА!**

Сви смо свесни да живимо у ери глобализма, који као жрвање меље све пред собом – и нације и вере и културе. Ратови у Египту, Либији и Сирији нам то најбоље сведоче. Они неће на томе stati. Глобалисти свим средствима воде борбу против нација, покушавајући да бришу све разлике, зарад стварања новог комунизма, тј. глобализма као гробнице свих народа, која ће бити проглашена бастионом мира, слободе и благостања – каже у разговору за „Искру“ епископ тузланско-зворнички г. Фотије.

Ваше Преосвештенство, на устоличењу говорили сте о великим страдањима српског народа у епархији на чијем сте челу. О страдањима и у Првом, и у Другом светском рату, али и у ближој прошлости, од 1991. до 1995. године. Сада се поново скрнаве српске цркве, српска горбоља. Шта саветујете онима који дођу на своје гробље а нађу порушене споменике, дођу у цркву па нађу је оскрнављену?

– Живот је велика драма. Највећи умови овога света, од античких мудраца, Сократа и Платона, па све до модерних материјалиста и егзистенцијалиста, покушавали су да објасне тајну живота, ту драму и преплет светlosti и tame, добра и зла, и нису успели. Боље рећи,

успели су делимично. За нас ве- рујуће хришћане, једино решење и одговор на све животне и људ- ске недоумице дао је сам Хри- стос, поставши реалан и савр- шен човек, а будући Син Божији од вечности.

Ушавши у матицу и вртлог овога света, Христос је постао Пут, Истина и Живот, дарујући нам све то својим Крстом и Вас- крсењем. Све, дакле, што затек- немо срушено, било цркве или села, то видимо као крст и стра- дање и све то вапије за обновом и васкрсењем. Мисија једних је да руше, других да обнављају. Ово друго је, мислим, узвише- није.

На целу сте највеће епархије СПЦ у Босни и Херцеговини. У кавом сте стању затекли народ, цркве, манастире, свештен- ство, монаштво, шта је оно што им свакодневно говорите, са- ветујете... Шта су најважнији послови пред Вама?

– Оно што је добро започе- то, да наставимо, немањићки да градимо цркве и манастире и чувамо народну душу од зла и греха. Ова епархија је велико градилиште. Требају нам три живота да бисмо све довршили. То је једна димензија нашег под- вига. Друга, можда тежа и узви- шенија је како да и у наше време тзв. постмодернизма посведо- чимо живог Христа, да га ожи-

вимо и оприсутнимо у реалном животу. То је пуноћа подвига и нас владика, свештеника и Цркве у целини. Без тога смо у иску- шењу да све сведемо на приче и духовну археологију. Не треба заборавити да су Дванаесторица галилејских рибара покрстили читаву васељену, древну Грчку и Рим, јер су имали Христа у срци- ма својим. То мора бити и наш идеал данас, без обзира што, по свим значима, живимо пред крај људске историје.

Говорили сте на устоличењу и потреби јачања националне свести код нашег народа. То је сада поприлично у колизији са новим европским трендовима где се ништи све што је наци- онално, где се јачање нацио- налне свести, традиције, вере, често назива национализмом, шовинизмом...

– Сви смо свесни да живимо у ери глобализма, који као жрвање меље све пред собом – и нације и вере и културе. Ратови у Египту, Либији и Сирији нам то најбоље сведоче. Они неће на томе stati. Глобалисти свим средствима воде борбу против нација, покушавајући да бришу све разлике, зарад стварања новог комунизма, тј. глобализма као гробнице свих народа, која ће бити проглашена бастионом мира, слободе и благостања.

Тако ће последња превара

постати гора од прве, наиме, све тоталитарне државе и системи, биће само бледа сенка онога што нам се спрема. Има ли томе лека и како се томе супротставити, том „стакленом дворцу“, како га је називао Достојевски? Има! Људскост и поштење и све оно што једна нација, као дар од Бога носи у себи. У томе нема никаквог шовинизма, нити теорије натчовека, већ је то афирмација нације у оном најбољем и исконском смислу. Управо је то разлог зашто Путин враћа патриотизам у руске школе; јер у руској идеји не постоји глобализам, већ братство свих народа, утемељено на божанским и људским принципима.

Сведоци смо политике двоструких аршина, да се за све што се на овим просторима десило криви само једна страна, док се на другој ослобађају кривице они чија је кривња са свим извесна, јасна... Сведоци смо неправди које боле до самог срца. Како реаговати на те неправде? Шта је Ваш очински, пастирски савет?

– Овај свет је долина плача, долина јада, муке и неправде. И тако ће, на жалост, бити све до Другог доласка Христовог и Суда Божијег, када ће Бог избрисати сваку сузу са људског лица. То је једина утеша, а не илузија, која даје истински смисао свему и зато не завидимо целатима и злотворима, јер они никада неће видети Лице Божије. Земаљски судови су као све земаљско – променљиви и непостојани. Несавршени. Трагичари су они људи који траже и очекују коначну правду у овоме веку и у овоме животу. То ће бити само у вечности, а до тада нам ваља у мукама и невољама спасење тражити.

Сведоци смо бројних страдања српског народа нарочито на српском Косову. Отимања тероторије, отимања и рушења цркава, манастира, отимања имовине, паљења кућа, убиства... Какав би требало да буде наш одговор као народа, да опстанемо, а истовремено и да останемо на путу о којем Ви говорите?

– Наш Патријарх Иринеј често говори да је Косово наш Јерусалим. Тамо је наша духовна Колевка, не мит и митологија. Колико се ми Срби будемо враћали себи, Богу и својој вери, толико ћемо се враћати Косову и Метохији, Лазаревом завету и косовским божурима. Не може један народ да живи без својих корена. Сваки се човек, као и један народ, у светом Јеванђељу упоређују са дрветом. Наши српски корени су на Косову, а плодови су по читавом свету, ма где наш народ живео.

Моћници овога света, руковођени идејом глобализма, покушавају да нам отму Косово, али неће успети, јер је Божија прва и последња. Косово можемо изгубити само онда, ако га не буде у нашим срцима.

Нападима су изложени наша вера, наш језик, породица, традиција, култура, све оно на чему почивамо као народ. Уместо старих и проверених веза и пријатељства по вери и крви, нуде нам се нека нова непримерена нашем духу и традицији... Шта ће од нас остати ако останемо без своје вере, без свог језика, писма, крсне славе, породице, традиције?

– Негде је један амерички дипломата на питање: „Докле ћете мучити и унижавати Србе?“, одговорио: „Док не направимо од њих Чехе.“ То је суштина. Све обезличити, модификовати и направити човека новог доба (New Age), који једе да би живео и живи да би јео. Управо оно што је говорио Велики инквизитор код Достојевског: Ми ћемо нахранити људе и они ће поћи за нама. Зато је данас задатак Цркве и сваког нормалног човека патријоте да се супротстави том унижењу људског бића и да сви заједно кажу: „Не живи човек само о хлебу, него од сваке речи која излази из уста Божијих.“ Сви заједно смо, dakle, позвани да чувамо све оно позитивно што је човек вековима створио – дар језика, писменост, културу. Једино се на тај начин можемо супротставити Молоху глобализма, о чему су писали Орвел и други умни људи, они који сачуваше божански лик и божанску икону у себи. Такви људи су нада и утеша нашег времена, јер су чувари вере и људског достојанства.

О ВАЖНОСТИ ПРИЧЕШЋА НА БОЖИЋОЈ ЛИТУРГИЈИ

„Заиста, заиста вам кажем: ако не једете тијело Сина Човјецијег и не пијете крви његове, немате живота у себи (Јн. 6, 7).“

„И нећете да дођете к мени да имате живот (Јн. 5, 40).“

Божић је један од најважнијих празника Цркве Христове. Тог дана празнујемо успомену на чудесне догађаје који су се ради нас људи и ради нашег спасења забили прије више од двије хиљде година у витлејемској пећини. Тог дана Пресвета Богомајка на свијет је донијела Богомладенца Христа који је дошао да Самога Себе преда „за живот свијета (Јн. 6, 51)“. Тада је Син Божији на себе узео наше смртно, распадљиво и гријехом рањено тијело са намјером да га обесмрти, исцјели и да му дарује живот вјечни. Исто то Тијело понудио нам је касније на Тајној Вечери када је рекао да га „узмемо и да једемо“ (Мт. 26, 26) и да ко год буде јeo од тог Тијела „имаће живот вјечни“ и Он ћe гa „вас-крснути у последњи дан“ (Јн. 6, 54). Можемо слободно рећи да на Божић славимо успомену на рођење Тијела и Крви Христове

које ћe за нас хришћане постати главни извори исцјеђења и вјечнога живота. За Св. апостоле и прву Цркву причешћивање Св. Тајнама Христовим је било од највеће животне важности у којем је сваки крштени човјек морао да учествује. Ниси могао да будеш хришћанин а да се не причешћујеш. Ако се ниси причешћивао сматрало се да си сам себе искључио из Цркве.

Ово је врло важно да имамо пред собом када говоримо о томе на који начин треба прослављати хришћанске празнике, а поготову оне највеће празнике као што је Божић. У нашем народу постоју доста лијепих обичаја који заиста у многоме украсе наше празнике. Међутим, често пута се у њима зна претјерати до те мјере да обичај готово у потпуности заклони и замјени главни смисао и поруку неког хришћанског празни-

ка. Божић је баш специфичан празник по том питању јер се за њега веже велики број дивних обичаја које смо наслиједили од наших предака. Ту си бадњак, чесница, полазник, слама, пијукање, печеница и др. Сви ови обичаји заиста створе једну лијепу атмосферу у срцима људи да се зиста тих дана јасно може видjetи радост на њиховим лицима. У осталом ови обичаји зато и служе. Међутим, суштина Божића није овим исцрпљена. Напротив, она са њима није ни начета. Суштина Божића је на Божићној Литургији у Св. Тајни Причешћа. Бадњак, чесница, слама, полазник, печеница и други обичаји су само блиједе сијенке онога што је за нас приредио Господ у Св. Тајни Причешћа. Када се само анализирају ови симболи као што су бадњак, слама, чесница и полазник видјећемо да нас сами они упућују

на Св. Литургију. Бадњак који палимо подсећа нас на чињеницу да смо раскрстили са нашом многобожачком религијом и да смо срце и душу своју окренули према Сунцу Правде које се на Божић рађа и које на Св. Литургији жарко исајава зраке своје нестворене свјетlostи и које ми по дару Његовом постајemo причастници. Чесница је симбол Литуријског хљеба. Смисао полазника је у томе да он представља Христоса. Долазак полазника у кућу је карактеристичан за брдско-планинске крајеве који су у вријеме прославе Божића обично прекривени и затрпани снијегом и готово да је немогуће да житељи ових крајева за овај празник оду до свога храма. Зато су они одлучили да на тај дан позову некога чистог и невиног а то су обично дјеца. Они су жељели да им тога јутра и дана у кућу уђе баш неко такав јер су имали представу у томе да у тај дан у свијет долази Сам Пречисти и Пресвети Бог.

Међутим, ми данас живимо углавном по градовима. Мало је оних који живе по неприступачним мјестима. Чак и већина забачених села има своју црквицу и свештеника који у њој служи. Ни зиме више нису толико хладне и завејане снијегом као што су некада биле. Нема више ни вукова који нас на путу до Цркве могу напasti. А опет, велика већина кршtenih људи - вјерника за Божић остане у својим топлим домовима и прославу Божића у главном концентрише око обичаја које су наслиједили од предaka и ту се цијела прича завршава. Велики је број оних

који остају само на површини празника и не желе поћи мало dubљe у само суштину. Суштина прославе Божића - као у осталом и других хришћанских празника - налази се у Св. Литургији. У Литургији је присутан Сам Господ Исус Христос. Он је на њој реално присутан и сви који су на њој окупљени могу истински да се срећну са њим. И не само то на Литургији се кроз Причешће сједињујемо са Христом. Његово Тијело и Његова кrv постају наше тијело и наша krv. Постајемо Христо-

синове Божије, постојамо учесници божанског блисташа које се тајанствено излива на нас, и озарења које нас чини помазаницима Божијим и даје нам силу, сагласно обећању Христовом (Mt. 13, 43), да приликом Другог доласка Оца нашега заблистамо као сунце¹. Други велики отац Цркве Св. Никола Кавасила каже: Кроз те свештене Тајне (Тијела и Крви Христове), као кроз какав прозор, у овај мрачни свијет улази Сунце правде и усмрћује световни живот, а васкрсава онај натврпиродни, а Светлост свијета побјеђује свијетом на шта указују ријечи: „Ја сам побједио свијет“, уводећи вјечни живот у ово смртно и пролазни тијело.²

Важни су и обичаји али важнија је суштина празника. Суштина сваког празника јесте Христос а он се релно опристује на свакој Св. Литургији и зато је од суштинске важности да на њу идемо и да у њој узимамо учешћа. Немојмо да наликујемо Јеврејима који нису, због слијепог и бесмисленог робовања обичајима и предањима старих, препознали и примили Христа. Христос не жeli наше обичаје он жeli нас, наше срце, душу, наше тијело, цијело наше биће да се насељи у њега. Света Литургија је најбоље вријеме и мјесто где се ово Христово насељивање у нас може десити. Зато је неопходно да на њој будемо присутни.

Бојан Чечар, протојакон

Икона Рођења Христовог

ви сутјесници и Христови сукрвници. Импликације које то сједињење има су несагледиве. Велики светитељ Цркве Христове Григорије Палама каже да нас Тијело и Кrv Христова „умјесто старима, чини новима, и умјесто привременима – вјенима. Они нас чине бесмртнима и вјечноцвјетајућима, као дрво засађено крај извора вода (Пс. 1, 3) божанственог Духа, одкле се сабира плод за вјечни живот... Приступајући Тајнама ми постајемо царски пурпур или, боље речено, Царско Тијело и Кrv, преображавамо се у

1 Свети Григорије Палама, Сабрана беседе - Господе просвети таму моју, Образ светачки, Београд 2005, стр. 471-472.

2 Свети Никола Кавасила, О животу у Христу, Беседа, Нови Сад 2002, стр. 35

ЗЛОУПОТРЕБА ИНТЕРНЕТА У ВЈЕРСКЕ СВРХЕ

20

ЖИВОТКОРНИ ИСТОРИЧНИК

Савремена средства комуникације, оличена у интернету, постала су саставни дио живота сваког појединца. Живот без интернета данас је скоро незамислив. Он је већ одавно највећи извор свих информација, па и оних вјерских. Тако велики број људи, имајући неку вјерску недодумицу, често одговор тражи на интернету.

Препознавајући могућности које интернет пружа у погледу вршења мисије, Црква је све присутнија на интранету. Недавно смо могли прочитати да је московски патријарх Кирил издао акт, према коме сви свештеници морају имати «фејсбук-профил» управо ради мисионарских разлога. У нашој помесној цркви један такав акт не постоји, али не можемо рећи да наша црква није присутна на интернету и да није препознала могућности које средства савремене комуникације пружају.

Званични сајт Српске православне цркве, сајтови сваке

епархије појединачно, затим сајтови појединачних цркава, манастира, црквених организација и те како су доступни. Свештеници, истакнути теолози, црквени мислиоци, разне групе хришћана у великој мјери присутни су на интернету. Свакодневно се на друштвеним мрежама срећемо са њиховим „објавама“ које нам помажу да се лакше као хришћани снађемо у свакодневици. Нема сумње да је интернет користан за мисију, да може умногоме човјеку да олакша живот у сваком сегменту, па и оном вјерском, али исто тако лако може бити злоупотријебљен у било коју сврху.

Управо данас се често говори о злоупотреби интернета у разне сврхе. Нажалост, та злоупотреба није мимоишла ни домен дјеловања Цркве. У епохи лажног представљања често наилазимо на сајтове који носе назив православни, назив неког манастира попут Острога, име неког светитеља, али када прочитамо њихов

садржај у најмању руку остајемо зачушћени.

За оне који су добро утврђени у православној вјери, каквих је нажалост мало у нашем народу, ове странице не представљају већу опасност. Међутим, за неутврђене у вјери, који и јесу циљна група људи који стоје иза тих страница, ови сајтови (или друштвене мреже уопште) могу бити веома опасни.

Ради лакшег објашњења све те странице, према ономе шта пропагирају, можемо подијелити у три групе: сујевјерје, квазиправославље и антиправославље.

У прву групу спадају оне странице које нам препоручују да „подијелимо“ слику неког светитеља; ако то урадимо да ће нас пратити срећа, шта ваља, а шта не ваља радити на текући празник и томе слично. Ова група би се могла окарактерисати као мање опасна од осталих. За разлику од друге двије, свакоме ко је бар мало упућен у нашу вјеру јасно је да такве странице и пријед-

лози нису православни. Тешко је замислити човјека који мисли да ће му „објава” предложене иконе на «Фејсбуку» донијети срећу. Нажалост, данас је и сујевјерје добило своју електронску форму, па је оваква пракса честа.

Док се иза прве групе крију људи тотално вјерски неупућени, иза друге групе стоје људи са прегршт вјерских информација. Они нас често могу заварати својим познавањем «Новог завјета», црквених канона и прописа или савремених стараца. То додатно отежава читаоцу да одмах схвати о каквом сајту је ријеч. Понекад на тим сајтовима можемо прочитати нешто лијепо, по пут неког «отачког» текста, врло често исјечак из дјела владике Николаја, оца Јустина или патријарха Павла. Ипак, дјеловање ових људи је духовно опасна работа. Најчешће су то људи неутврђени у вјери, тек ушли у Цркву или они чија вјера још није јасна, који имају потребу да им се проповиједа, а као такви никако не могу проповиједати другима. Имајући то у виду, православље које они проповиједају на крају постаје квазивправославље.

Најбољи показатељ да је то квазивправославље јесте то што

они нису осјетили потребу да траже благослов Цркве за свој рад. «Нови Завјет», канони, Свети Оци о овоме питању су јасни: „Ништа што има везе са Црквом не чинити без благослова епископа”. Сваки сајт који нема благослов Цркве, оличен у епископском благослову за свој рад, јесте квазивправославан!

Трећу групу смо окарактерисали као антиправославље. Из самога назива је јасно да је ријеч о најопаснијој групацији. На срећу, њихову дјелатност није тешко преопознати. Она се огледа најчешће у најбезобзирнијем омаловажавању црквених великородостојника, говору како је православље угрожено и издато, да нас неко преводи у католичке, без аргумента оптуживање за наводне јереси и уопштено клеветање без аргумента, уз незаобилазне теорије завјере.

Наравно, ту је и промоција њих самих као „спаситеља православља”, „истинских православаца”, „јединих светосаваца” уз стриктан позив да се слиједе. Јеванђељски речено, „лажни пророци у одијелу јагњећем, а, у ствари, вуци грабљиви” (Мт. 7-15). Иза њих стоје разне секте, расколничке групације од Цркве препознате као артемијевци, акакијевци (и њим слични), па чак, слободно можемо рећи, и криминалци. Углавном, нико ко је православан.

За крај треба истаћи још да ниједан сајт не може замијенити Живу ријеч Божију коју налазимо само у Цркви. За разлику од неправославних, православни сајтови, ма ко да их води, само су путоказ ка Цркви, ка личној сусрету са парохијским свештеником који је задужен за наше духовно руководство, кога увијек можемо питати за све вјерске недоумице и у разговору с њим добити одговор да ли је нешто што смо прочитали тачно или не. Ови други су путоказ са супротним смјереом – не ка Цркви него ка њиховим оснивачима.

Остоја Дикић

ОСУДА ИЛИ САМООСУДА

Многи је тога кроз вријеме рећено о гријеху осуђивања, али никада довољно да се изнова не би подсећали и размишљали о тој неприродној потреби, и што је још важније да кроз то размишљање и созерцање преиспитујемо себе – да ли и у којој мјери сами подлијежемо лакомисленом и непотребном осуђивању свега и свакога.

Нажалост, можемо констатовати да је то једна, ако не и највећа одлика, а, у ствари, највећа болест и деформација савременог доба или, боље рећи, савременог човјека. Многи свети оци писали су и говорили о осуђивању, а изнад свега сам Христос у својој бесједи на гори каже: „Не судите да вам се не суди. Јер каквим судом судите онаквим ће вам се судити; и каквом мјером мјерите онаквом ће вам се мјерити. А зашто видиш трун у оку брата свог, а брвна у оку свом не осјећаш? Или, како можеш рећи брату свом: Стани да ти извадим трун из ока твог- а ето брвно у оку твом? Лицемјерје! Извади најприје брвно из ока свог, па ћеш онда видјети извадити трун из ока брата свог.“ (Мт.7,1-5)

Да ли су и колико нам свима познате ове Христове ријечи и колико заиста данас читамо „Свето писмо“, колико често га узимамо у руке са наших украсних, а понекад и прашњавих полица, како га читамо, како тумачимо и како својим ограниченим људским умом разумијемо. Па ако и разумијемо нешто што је Христос веома једноставно рекао, веома директно, без убиџајене приче и метафоре, колико смо суштински спремни да то и

испунимо и по томе живимо.

Теорија је, рекли бисмо, једно, тј. оно што читамо и што је Христос једном засвагда рекао, дајући нам драгоценјено спасоносно упутство, а друго је пракса и свакодневни живот. Оно најтеже и јесте да нам те Христове ријече увијек буду у мислима, присутне сваког тренутка, када год се налазимо у искушењу или потреби да свој језик зло(употријебимо). Зашто човјек узима на себе толико бреме и оптерећује своју душу туђим животима и туђим погрешкама? Шта је то што га покреће на осуду до сама демонска потреба и намјера да се човјек понизи и унизи.

Осуђивање, оговарање, клеветање, непотребно и недобро-намјерно критиковање свега око себе – нешто је што се свакога тренутка може видjetи и чути око нас, како у свакодневној међуљудској комуникацији, тако и у сferi друштвених мрежа, преко интернета и преко других информационо-технолошких достигнућа јавне комуникације, где је могуће свакога тренутка искritиковati и осудiti било кога или било шта. Дати свој суд и коментар, а да то нико од нас није ни тражио.

Суштина није у томе да ли је то заиста тако или није о чему ми доносимо суд, већ да ли је то у нашој задатости и нашој надлежности. Сjeћајући се ријечи апостола Павла да слободни јесмо, али да нам баш све и не користи на душевно и тјелесно спасење, у овоме се препознаје духовна болест која је захватила велики дио људске популације, и вјерујућих и невјерујућих. Сваки дан се

бацају отровне стрелице према свима, баца се свакодневно и у свакој прилици оно камење за које је Христос рекао: „Ко је без гријеха нека први баци камен“. У том одсуству свијести о својој грешности ми каменујемо све редом, не осјећајући нимало гриже свјести нити тежину поље-дица по своје душевно здравље.

Основни разлози свега наведеног су маловјерност, бездушност и недостатак богобојажљивости.

Оно што се крије у овом гријеху који нас води у душевну пропаст јесте неспособност препознавања своје личности као богомданог бића које треба да се очисти од гријеха, страсти и осуђивања и да се узвиси изнад сваког створења, да испуни своје подобије као савршеног и узвишијег чак и од анђела, а то је једино могуће кроз Богочовјека Христа, тј. кроз јединство са Њим, чиме постаемо усиновљена дјеца Живога и Благога Бога и опет не по нашој светости већ по дару који долази од савршене Љубави одозго.

Управо та љубав нам недостаје да од себе потиснемо осуду, јер осуђујући ближњега ми показујемо да немамо у себи ону љубав, за коју је Христос рекао да је она изнад свих врлина и да о њој висе закон и пророци, како према Богу тако и према ближњима.

Један старац рече: „Свако суди другоме по мјери своје искуварености“, што значи да је лако препознати у себи стање духа и да ће се мудар, паметан и богобојажљив човјек увијек уздржавати и чувати од осуде,

да не би био осуђен од Онога који једини у Својим рукама власт има да суди и да не био осуђен не само за своје сопствене гријехове већ и за туђе који се присвајају осуђивањем.

Човјек ствара слику о својој личној непогрешивости и моралној супериорности у односу на друге, а, у ствари, показује своју грешност и недостојност, јер узимајући суд Божији у своје руке показује сву своју егоцентричност и гордост која је својствена изворно самом сатани. И због тога је, према ријечима Нила Мироточивог, онај који осуђује брата и ближњега гори од демона. Али не осуђују се само људи, већ и поредак, системи, институције, духовне заједнице, поглавари цркава, епископи, свештеници, мирјани, другим ријечима нико и ништа под сводом небеским није заштићен од неразумне критике и осуде.

Старац Јефрем (Аризонски) каже: "Чеда моја, изbjегавајте осуђивање, јер је то веома велики гријех. Бог се много жалости кад осуђујемо и презиромо друге људе. Побринимо се само за своје сопствене погрешке, због њих би требало да осјећамо бол. Осудимо саме себе и наћи ћemo милост и благодат код Бога". Ето мудrosti и пута ка Царству небеском.

Потребно је понекад разликовati осуду од процјењивања или самопроцјењивања. Процјењивање других и самопроцјењивање себе неопходно је. Да ли сам учинио гријех? Да ли сам се довољno припремio за Св. тајну причешћa? То су самопроцјене и самоиспитивања веома важна за лични духовни подвижнички живот.

С друге стране, питам се да ли могу помоћи ближњем ако процијеним погрешно чињење у вјери, а које му штети и не доноси никакву духовну корист? Или у случају неживљења у вјери – да ли у том случају можемо и морамо сами бити проносиоци јеванђеоске науке међу другима? Зар да ћутимо ако брат наш иде странпутницом у пропаст, када му нису довољно јасне истине вјере или не зна шта је Истина?

Али и тада морамо бити више него опрезни и прилазити са саосjeћањем и љубављу према другоме да не би опет на крају наша осуда превагнула првобитну намјеру. Развијајмо у себи способност емпатије, саосјећања и имајмо моћ разумијевања и праштања и кад видимо да неко у нечemu гријеши, оправдавајмо и праштајмо.

Све наше ријечи и мисли, изговорене или неизговорене,

бићe подвргнуте суду Господа на општем суду. Он ћe нас, или, бољe речено, ми ћemo себе, без сумње, осудити и за све ружне ријечи, мисли и дјела, ако их за времена не исправимо покајањем, вјером и поправљањем свога живота. Уколико будемо окренути увијек само према себи, ако у том смислу будемо гледали шта је у нама, какав дух влада у нама самима, уколико се будемо бринули прво о својој грешности, препознавали и осуђивали гријех у себи – никада онда нећemo ни имати времена да се бавимо другима и њиховим животима и гријеховима.

„А Ја вам кажем да ћe за сваку празну ријеч коју рекну људи дати одговор на дан Суда“ (Мт. 12, 36).

Зато, браћo и сестре, на крају овог кратког и увијек недовољног размишљања о овој теми, не заборавимо никада да је најкраћи пут ка спасењу – не осуђивати. Јер само тако можемо очекивати разрjeшење наших гријехова од Господа Бога и само тако ћemo бити достојни изговарања онога дијела молитве Господње која веома индикативно указује на исправан начин и говори „и опрости нам дугове наше као што и ми оправштамо дужницима својим“.

Кристијан Ђокић, протођакон

О ДУХОВНОЈ БОРБИ

Созерцање у вријеме поста

Човјек је невјероватно биће! С једне стране, човјек је круна Божијега стварања, икона и образ самога Бога, призвањ да буде господар и судија васељене, већи од анђела и Бог по благодати. Ипак, с друге стране, тај човјек, то невјероватно биће, упркос свему што му је дато, може тако ниско пасти, како то свети Оци говоре, да га се и сам ђаво може постидјети.

Сви ми, углавном, мислимо да смо недодирљиви када је о гријеху ријеч. Свакодневно, наравно, направимо гомилу „малих“ гријехова: мислима, ријечима, дјелом. Међутим, када ријеч иде о неком озбиљнијем гријеху, као што је убиство или прељуба, свако од нас, без изузетка, гордо ће рећи да тако нешто никада не би урадио, да није способан учинити нешто подобно томе.

Побиједити ту самоувјереност и гордост и поуздати се у Бога основни је задатак и циљ духовне борбе, и сваког подвига уопште. Вријеме поста, у коме се налазимо, треба да искористимо тако што ћemo одредити приоритете у свом животу, бјежећи од свега онога што нас удаљава од Бога, од другог човјека и од нас самих.

Гријех и страсти су противприродне нашој непорочној и првоствореној природи, како вели св. Игњатије Брјанчанинов. Бог је створио човјека доброг и

за добро. И када човјек живи у складу са законом Божијим, не само да живи у заједници са Богом, него и у заједници са природом око себе, усмјеравајући све своје духовне и тјелесне сile ка онome што је за њега природно и нормално. Гријех је, међутим, противприродан човјеку. Он нас уништава и разара. У самом почетку духовно и психички, да би касније, с обзиром на то да је човек психо-физичко биће, завладао и нашим тијелом, остављајући понекад катастрофалне послједице.

Сваки гријех, и онај најмањи, манифестираје и пројављава неке страсти која се налази у човјеку. Ава Исаја у Добротољубљу пише да су страсти „ране у души и одвајају нас од Бога“. Страст је свако страдање душе и тијела човјековог. Још је страст и енергија у човјеку која је, умјесто на

добро и врлину, злоупотријебљена и усмјерена ка злу.

Свети оци говоре о осам главних страсти. То су: стомакоугађање, блуд, среброљубље, гњев, туга, унизије, сујета и гордост (св. Јован Касијан). Свака од ових страсти тијесно је повезана са другом. Падајућу у једну страст човјек отвара врата у себе да сљедећа страст нађе своје мјесто. Стога борба са овим страстима треба да буде постепена и мудра.

Борити се одједном против свих страсти немогуће је и бесмислено.

Таква борба неминовно води у пропаст. Али, сконцентрисати се на једну страст и покушати уништити или умањити њено дејство, сматрају Свети оци, врло је мудар потез. Побиједивши једну страст или један гријех други ће за нас бити далеко лакше побиједити. И не само то! Врло често човјек не схвата да је под влашћу неког гријеха. Побједа над једним, као и са страстима, само супротно, води нас ка другом гријеху и показује његове штетне послједице, што борбу чини лакшом.

Како у прошлости - тако и данас пут борбе против страсти је сте пут подвига. Кроз пост и молитву човјек мобилише све своје духовне и тјелесне сile, дајући могућност благодати Божијој да исцијели духовне ране, узроковане страстима.

Свети оци дају много савјета како и на који начин побиједити гријех и страст у себи. Углавном, сваки од тих савјета плод је њиховог духовног огледа и као такав веома је користан с обзиром на то да се у пракси показао као дјелоторан. Међутим, оно што је за Свете оце било корисно, де факто, не значи да ће бити и за нас. Њихова духовна борба била је условљена временом и окружењем у коме су се они налазили. Један је стил борбе човјека који живи у свијету, рађа дјецу и иде сваки дан на посао. За монаха у манастиру који нема породицу искушења и борба против њих биће сасвим другачија. Због тога слијепо копирање метода које су користили Свети оци у доста случајева може да не принесе никакве резултате.

Свако од нас, у складу са Јеванђељем, опирући се на светотоначку традицију и искуство Цркве, треба да нађе свој духовни пут и метод у борби против гријеха и страсти. Ако мислимо да ће пост и молитва, без конкретне борбе против гријеха, без рада и труда, донијети резултат, грдно се варамо. Сви смо се ми навикли на гријехове које чинимо и то је оно најгоре што се може десити – да гријех постане дио мене и елеменат

који дефинише моје постојање. Ипак, с обзиром на то да нисмо рођени ни са једним гријехом који чинимо, можемо се постепено и одвићи од њих. Потребна је воља, жеља, мало труда и врло брзо осјетићемо шта значи живјети без оног што ме стално уништава.

Кроз пост, молитву, исповијест, кроз светотајински живот крунисан Тијелом и Крвљу Христа Господа, не само да се ослобађамо гријеха него постаемо срећни и радосни.

Гријех нас заиста уништава! Одваја нас од Бога који нам је даровао све: живот, нови дан, породицу, вјечност. Не морамо рећи Богу да не вјерујемо у Њега. Гријех који учинимо, чак и онај најмањи, говори то за нас.

Гријех нас одваја и од другог човјека. Ако постанемо робови страсти, други човјек за нас ће бити, ништа мање и ништа више, него објекат на коме ћемо лијечити своје комплексе.

И, на крају, гријех и страст нас одвајају од нас самих. Ако страст завлада нама, постаемо робови страсти. Наши поступци условљени су, не рационалношћу и разборитошћу, него страстима и жељама.

Духовна борба је суштина нашеј корачања ка Богу. Најмања

баријера коју пређемо на том путу открива нам Бога. Показује нам колико нам је Бог потребан у најситнијим и најбеззначајним моментима наше свакодневице. Господ тражи да у малим стварима покажемо своју љубав и вјеру у Њега. Малим гријеховима исто тако гурамо Бога од себе. Мало по мало, ситним гријеховима и преступима, разарамо свога унутрашњег човјека до момента када, немајући више сile и снаге да се боримо, препуштамо се великим гријеху за који смо гордо и самоувјерено тврдили да никада не може бити учињен нашом руком.

Да се то не би десило, искристимо вријеме поста у коме се налазимо и обогатимо свој живот подвигом и духовном борбом. То нам може донијети само срећу и истинско задовољство живота. "Благодат Божија све призива таквом животу. Он не само да је свима доступан, већ је и обавезан, будући да се у њему налази суштина хришћанства". (Свети Теофан Затворник.)

Благодаћу Божијом, уз Свете оце, са мало труда стићи ћемо у пристаниште вјечнога блаженства. Радујте се!

Милош Зекановић,
протонамјесник

СВЕТОСТ КАO ЦИЉ ЛУДСКОГ ЖИВОТА

Појам светости, који у данашње вријеме, нажалост, постаје предметом историје, археологије, етике, психологије, а све мање начином живота људи и чињеницом специфичног односа са Тројичним Богом, има своје најдубље утемељење, како у библијској истини Цркве, тако и у њеном живом предању. Идеал светости, на коме су изграђене многе цивилизације, захваљујући оваплоћењу Бога Логоса, постаје базични појам библијске, али и хришћанске антропологије.

Још у „Старом завјету“ можемо сагледати на чему је заснован појам светости. Наиме, семитска ријеч коју Седамдесеторица преводе са <>agios<> (свет) јесте q d š = кадош или годеш и сродна је са асирском ријечју kudduchu. Она значи: сјећи, раздвајати (изузимати), разликовати корјенито, чистити. Из тога слиједи да је свет, онај који је издвојен од остalog (што је дефинитивно Бог), а да је света личност она која је различита и изузета од осталих људи. Ове етимолошке чињенице отварају врло важно питање феномена светости као једног архаичног и занемареног начина живота, али и питање његове свагдаприсутности.

Вријеме у коме живимо специфично је у сваком смислу те ријечи. Модерни човјек живи ужурбано, примајући велики број дневних информација са различитих страна и на различите начине, те је у друштву све присутнији феномен "недостатка времена". Опхрвани животним потребама и циљевима које им данашњи свијет пласи-

ра, уз горе поменути убрзани темпо живота, као и посљедицама дугих година атеистичке борбе против вјере, многи савремени људи и не размишљају о питању смисла живота, Бога и вјечности.

Многе религије и философије вијековима су покушавале да дају квалитетан теоријски одговор на ова питања, а поједина друштвена уређења, чак и да их проведу у пракси (социјализам, комунизам итд.). Али, сви ти одговори, били они теоријски или практични, били су непотпуни и рушили су се попут куле од карата пред чињеницом смрти. То је Свети ава Јустин умio да иронично назове "прогресом у воденици смрти". Недостајао им је кључ који рјешава тај проблем. А тај кључ је Богочовјек Христос.

Блага и радосна вијест (јеванђеље) да Христом свако може побиједити смрт и задобити вјечни живот писана је прије готово дviјe хиљадe година, но оно се исписује и потврђује кроз читаву историју, па и данас, Христом Господом кроз Цркву Његову и Његове свете. Нико сам по себи није свет, већ је Христос тај који освећује људе. Господ Христос је «Један(=Једини) Свет», како се говори у литургији, кроз коју се ми благодаћу и силом Духа Светога освећујемо (али само уз наш слободни пристанак на то освећење). Због тога светост свагда пролази кроз свједочење Христа и кроз искрено признање наше ништавности у односу на Јединог Светог.

Светитељство је свима нама намијењено, без обзира на пол,

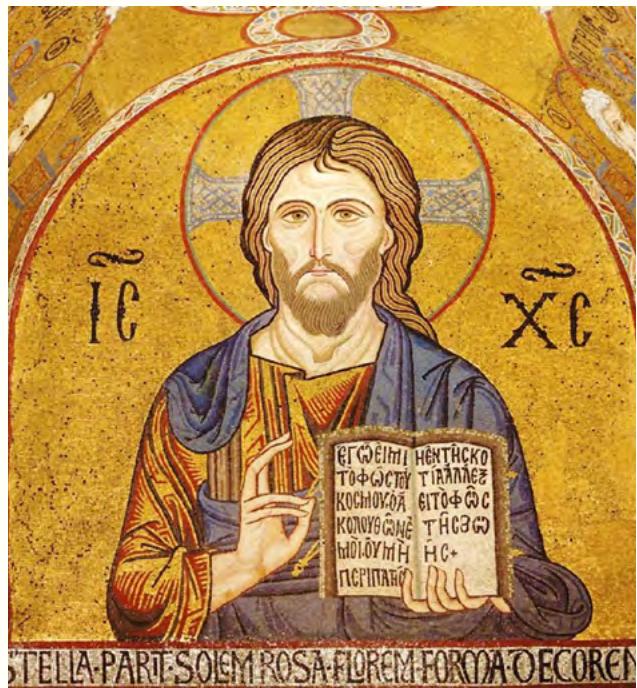
узраст, интелигенцију и друге људске различитости. Светост, на коју смо сви позвани, остварење је најдубљих могућности људског бића и најдубље заједнице љубави са Богом и ближњима. Условно речено, мјера светитељства зависи од начина заједнице са Богом. Управо због тога се Богородица и назива "пресветом", јер на непоновљив и најприснији начин остварује ту исту заједницу, рађајући Христа.

Светитељи су људи покајања и љубави (по којој их је народ увијек препознавао као светитеље). Свети човјек гледа свакога, као будућег насељеника Царства Божијег, као светог. У сваком грешнику светитељ види светитеља, знајући да се и он, попут разбојника на крсту, може наћи у Царству Божијем. Светитељ реално сагледава своје духовно стање, постајући свјестан својих ограничења. Он схвата да не може сам живјети, те из дубине бића вали Богу, тражећи заједницу љубави с Њим, али и са свим што је Његово. Често Бог, због љубави, прославља такве људе за живота, а и по смрти њиховој. Бројна су свједочанства у нашем народу душевних и тјелесних исцјељења код моштију угодника Божјих. Чудотворство светитеља и објављивање, преко њих, сиље и славе Божје јесу и чврста потврда истинитости наше вјере, кроз читаву историју.

У свакој генерацији Црква Христова је имала посебно Духом Светим истакнуте личности. Нама не бивају познати сви светитељи, већ само они

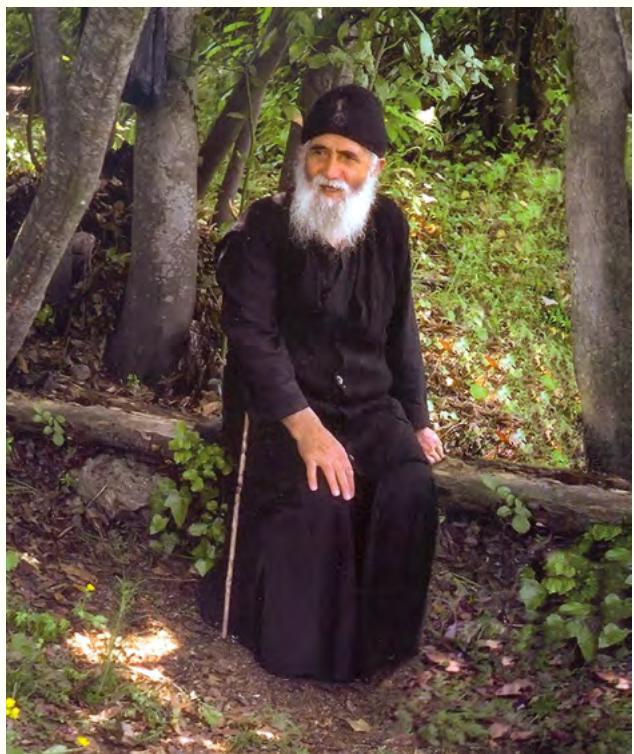
које људи по допуштењу Божијем примијете, тј. које Господ објави посебно као свете. Тако ни нас Бог не оставља, у садашњем времену, без светих људи. Иако најчешће скривени од славе и похвале људске, били су проналажени свети Божји људи од читавих маса народа, које су жељеле да виде, чују и приме благослове од Бога, преко њих. И заиста, Бог и у нашем времену даде мноштво богоносних и христоносних људи, надахнујући душе оних који су их познавали радошћу и миром, учвршћујући им срца, утврђујући вјеру и показујући путеве ка вјечном животу. Међу угодничима Божјим, који посебно засијаше свјетлошћу Христовом у нашим данима су свети старци (названи тако не по годинама, већ по духовној мудrosti дарованој им од Бога): Старац Клеопа Сихастијски, старац Тадеј Витовнички; светогорски старци - Пајсије (Езнепидис), Порфирије Кавсокаливит, Јосиф Ватопедски, Софроније (Сахаров) ...

Знаменити старац Пајсије Светогорац (†1994) у својој књизи «Света гора и светогорци», описујући вријеме када је он био млад монах, говори да су сусрети са светитељима и чудима Божјим тада били свакодневна појава, а да их у наше дане, због наших слабости, нема тако много. Он говори: «Живјело се у благодат-

Господ Исус Христос

ној духовној средини и човјек никада није имао ни помисао сумње у вези са оним што је чуо, јер је и сам био очевидац сличног. Али није му ни падало на памет да забиљежи или сачува у сjeћању ове чудесне догађаје за наредна покољења, јер је мислио да ће светоотачки дух да се

Св. стариц Пајсије

настави.

Ко је могао да претпостави да ће образовање, будући засновано на духу атеизма, а не на Духу Божјем, који освећује и ту спољашњу ученост, тако брзо потпуно промијенити људе и да ће невјеровање достићи ту мјеру да се на чуда гледа као на бајке неког давно прошлог времена?» Ове ријечи старца Пајсија потврђују се и сведочењем његовог духовног оца, руског светитеља и светогорског монаха Силуана Атонског, који објашња: «Многима се чини да су светитељи далеко од нас. Но, они су далеко само од оних који су се сами удаљили од њих, док су сасвим близу оних који испуњавају заповијести Христове и имају благодат Духа Светог».

Дакле, Бог ни данашњи светијет не оставља без светитеља, милостиво пружајући утјеху и наду у модерној духовној пустоши и безсадржајности људских кретања, откривајући Себе, кроз светитеље, као «Једино ново под сунцем», како рече свети Јован Дамаскин у «Тачном изложењу православне вере». Но, да бисмо осјетили духовну корист од светитеља, с циљем нашег освећења и обожења у Христу, треба то да желимо и да сами на светост, кроз своју слободну вољу, пристанемо.

Срђан Васиљевић, јереј

ПАРОХИЈА ТЕСЛИЋКА КРОЗ ВРНЈЕМЕ

Након писања о историјату парохија теслићког архијерејског намјесништва дошао је тренутак да се заокружи ова тематска цјелина. Ова цјелина биће завршена са посебним освртом на историју града Теслића, како друштвеног тако и духовног, са посебним освртом на храм Светог пророка Илије.

Теслић се налази у сливу Велике и Мале Усоре окружен падинама околних брда и планина. Постоји неколико верзија како је Теслић добио име: прва верзија се везује за тесање дрвета, а друга је изведена од турске ријечи „теслим“, што значи „уручити, предати, уступити нешто за новац“.

Простор прије настанка данашњег града Теслића звао се Табор поље. Сам изглед данашњег града добија своје обрисе крајем деветнаестог и почетком двадесетог вијека изградњом фабрикаа „Дестилација“ и „Борја“. Ове велике фабрике баве се прерадом дрвета и за ту прераду био је потребан велики број радне снаге. Радна снага долазила је из околних насеља, али и из неколико европских земаља. Изградњом радничких колонија ницало је ново насеље око ових фабрика. Иначе, први становник града Теслића био је Јефто Вуковић, који је изградио своју породичну кућу, а у приземљу отворио гостионицу.

Теслићки учитељ Петар Богуновић (службовао од 1923-1933) у једном новинском чланку описује Теслић као најмлађи град тог времена на нашим просторима, дајући велики број података о његовом настанаку

и развоју. Марљивим радом у културном погледу, дјеловањем многих привредних, националних и социјалних установа Теслић је брзо постао привредни и културни центар усорске долине. Теслић је третиран као село све до 1. августа 1931. године када је проглашен за градску општину рјешењем министра Краљевине Југославије Петра Живковића, а већ 1933. из Тешња сједиште среза се пребачује у Теслић.

Унутрашњост храма
Св. пророка Илије

Духовне потребе православних вјерника у новонасталом граду вршили су тешањски и врућички свештеници. Повећањем броја православног живља у граду појавила се потреба за градњом цркве. У црквеном љетопису је записано да је на сабору парохијана Теслића и околних села на Лучиндан, 31.10.1921. године оформљен Црквени одбор и Одбор за подизање цркве у Теслићу, која ће бити посвећена Светом пророку Илији. Овом скупу је при-

существовао изасланик Црквеног суда Епархије бањалучке прота Алекса Јерковић и надлежни свештеник отац Саво Илић. За предсједника Црквеног одобра изабран је трговац из Теслића Коста Липић. Уз њега се још помињу Никифор Бојић, Јаков Петковић, Жарко Савић, Симо Симић, Павле Радишић, Љубо Ђекић, Марко Јовичић, Жарко Шпирин, Митар Шундић, Љубомир Симић, Станко Бубић, Јово Вуковић, Митар Маркочевић, Лазар Кршић и Томо Вуковић. Цркву је градила грађевинска фирмa „Тил и Шимић“ из Брада, а завршена је 1925. године с тим што се дуговао одређени дио новца за извођење радова. Јаснију слику о овоме даје нам записник са годишње сједнице Скупштине Српске православне црквене општине одржане 10. јануара 1926. године у просторијама кина. Осим ванредних прилога, предлагало се да се прода црквена шума да би био исплаћен дио дуга. Храм је једнобродна грађевина димензија 22x10,4 метра.

С обзиром на то да је Теслић у то вријеме потпадао под Митрополију бањалучко-бихаћку, освештање је на Илиндан 1925. године извршио митрополит Василије (Поповић). О овом до-гађају писао је и лист „Весник“, где се још наводи да је, уз масу народа и велики број свештеника, митрополита дочекало чувено Пјевачко друштво „Његуш“ из Тузле. Посебна пажња је посвећена реду и миру, за који је био задужен командант Жандармеријске станице Станко Мркаљ.

Године 1934. оформљена је

засебна Теслићка парохија, која је до тада била у саставу Врућичке парохије, са сједиштем у Теслићу и слједећим селима: Влајићи, Јасенова, Ранковић, Ружевић, Жарковина, Стењак, Кузмани и Осивица, која је до тада припадала Чечавској парохији.

Укупно је у Парохији било око 400 домаћинстава, а надлежни свештеник је био Саво Илић. Вриједно је поменути да је Парохију теслићку 1938. године посетио Његова светост патријарх српски Гаврило (Дожић) са епископом Николајем (Велимировићем). Иначе, свети владика Николај (Велимировић) још је једном приликом боравио у Теслићу на сабору „Богомољачког покрета“.

У току Другог свјетског рата храм Светог пророка Илије страдао је заједно са својим народом и свештенством. Сви свештеници са простора Теслића и околине били су похапшени и интернирани за Србију преко логора Цапраг крај Сиска. Једни који је изbjегао хапшење био је теслићки прото Саво Илић, кога су тешањски муслимани спасили од хапшења и прогона. Током рата храм је био девастиран усљед ратних дејстава, тако што су од њега направили коњушницу и касарну, а на звонiku митраљеско гнијездо. Од три постојећа звона, највеће је било разбијено, а све свете утваре и књиге опљачкане.

Завршетком рата отац Саво, нарушеног здравља, покушава са вјерујућем народом колико-толико да оспособи храм за свету службу, али у томе га спречавају нове власти. Упорним радом ипак се успјела прекрити цркву и оградити двориште и гробље. Прото Саво се

упокојио 2. августа 1951. године и првобитно је био сахрањен у гробљу поред цркве, да би након дванаест година, на иницијативу проте Николе Мандића, који га је наслиједио, сахрањен уз олтарску апсиду, где му се и данас налази гроб.

Храм Св. пророка Илије

Прото Никола Мандић је у Теслићку парохију постављен 1. марта 1950. године. Колико је било тешко стање за Цркву у послијератно вријеме говори нам примјер оца Никола: кад је требао да усели у парохијски дом, није му то дозвољено, јер је у стан уселио поручник УДБ-е. Иако је било тешко вријеме, прото са народом успијева да 1952. године обнови цркву са вањске стране, а 1955. и унутрашњост са иконостасом.

Проту Николу Мандића наслиједиће 15. септембра 1973. јереј Саво Кнежевић, привремени парох чечавски. Отац Саво наставља стопама претходника и веома брзо још више оживљава духовни живот и унапређује Парохију и у грађевинском смислу тако што 1975. године почиње генералну обнову храма да би се на Илиндан

1977. приступило освештању.

Као знак сјећања на проту Николу Мандића 1978. године изграђена је спомен-чесма, а већ наредне године приступа се изградњи светосавско-парохијског дома, у који се усељава свештеник 1985. године.

Теслићку парохију ће 2. септембра 1979. године посетити Његова светост патријарх српски господин Герман у пратњи шабачко-ваљевског епископа господина Јована и надлежног епископа Василија.

У 1984. години основана је још једна теслићка парохија, на коју ће бити постављен 10. фебруара отац Боривоје Шањић, а 1996. биће формирана и Трећа теслићка парохија, на коју ће у јуну бити постављен отац Џви-ко Ђукић.

У новије вријеме доћи ће до нових административних подјела, тако да у Теслићу дјелују дводје црквене општине, а црква Светог пророка Илије са свештеницима Чедом Готовцем и Маринком Јокићем носи назив Црквена општина и парохија - Теслић запад.

Садашњи, већ поменути свештеници, великим трудом и залагањем са народом по трећи пут у историји овог храма приступају генералној обнови. До сада је завршена прва фаза реконструкције - завршена је надградња звоника и његова генерална обнова са фасадом, препокривање лађе и олтара, као и унутрашње малтерисање са електроинсталацијом. У току је друга фаза, коју обухватају вањски радови и завршетак комплетног ентеријера са фрескописом.

Драган Марковић,
протонамјесник

ИНТЕРВЈУ СА ПРОТОМ ЦВИКОМ МОИЋЕМ

ПОВОДОМ 50 ГОДИНА СВЕШТЕНИЧКЕ СЛУЖБЕ

Недавно је познати бијељински свештеник Цвико Моић напунио 50 година свештеничке службе. Живећи увијек скромно, он ни овоме јубилеју није дао нарочит значај. Али, како се то каже у светом Јеванђељу, „не може се град сакрити ако на гори стоји (Мт. 5:14)”, тако ни ово није могло остати сакривено од јавности. Скоро сви локални медији објавили су вијест о овоме јубилеју. Тако је и наша Редакција одлучила да му постави неколико питања на општу корист како нас, тако и наших читалаца.

30

ЖИВОТКРФНИ ИСТОРІЙНИК

Оче Цвико, најприје да Вам, у име часописа „Животворни источник”, честитам јубилеј. И замолим да нам одговорите на неколико питања. Као петнаестогодишњи дјечак те 1962. године одлучилистте да се упишиете на богословију, у времену најгорег комунизма. Можете ли нам рећи шта је то утицало на Вас да одаберете један такав позив?

“Одлазећи са мајком и сестрама на свето причешће у току Вакршњег и Госпојинског поста у парохијски храм у сусједно село Тутњевац, гледајући свештеника како служи литургију, у мени се пробудила жеља да и ја постанем свештеник. Остао сам рано без родитеља (kad сам био пети разред, умрла ми је мајка, а годину дана касније и отац), о мени се бринуо брат од мене старији четири године. Године 1962. примљен сам у Призренску

богословију, где сам отишао са старијим богословима, потоњим свештеницима Јовом Јовићем и Тешом Спасојевићем, а са мном у први разред је уписан и Цвико Ђукић, са којим сам у исти дан крштен и исте школе завршио”.

Кажите нам нешто о животу у Призрену. Каква су Вам сећања на Призрен и на живот у богословији?

“Тамо далеко у Призрену, где Сунце и залази и излази, како се то мени тада чинило, почeo сам живјети интернатским животом. У одређено вријeme устајање, одлазак у храм Светог Ђорђа, два по два ћака у строју са професорима на јутрење и вечерње. Школска година у богословијама увијек је почињала 13. септембра, на Црквену нову годину”.

У Призрену сте имали част да се свакодневно срећете са патријархом Павлом, тадашњим епископом рашко-призренским, који Вам до данас остаје животни узор. Молимо Вас да нашим читаоцима подијелите Ваше успомене на Његову светост.

“На свако јутарње и вечерње богослужење долазио је епископ рашко-призренски Павле, потоњи патријарх српски, увијек стајавши за пјевницом са десне стране храма, поред иконостаса, помажући богословијама четврте и пете године који су по групама (чредама) били

одређени да пјевају у току једне седмице. Ако би неко од појаца почeo да гријеши у мелодији, епископ би га по своме обичају ухватао за руку, без иједне ријечи пријекора, почeo с њим да пјева све док се појац не врати у исправну мелодију. Затим би ућутао, опет помно пратећи богослужење. Иначе је лијепо и течно пјевао, а исто тако је служио Свету литургију.

Тако и ја, ћак четвртог разреда, имао сам част да будем за пјевницом са епископом Павлом. Често послије вечерњег богослужења остајао је с нама богословима да би нам одговорио на питања и подијелио очинске савјете. Он је био човјек великог искуства, па су тако и његови савјети били разноврсни, почевши од медицинских, јер је он и медицину студирао, до пристојног понашања које је неопходно за једног будућег свештеника. Много сам научио од њега како у појању тако и служењу Свете литургије, што ми је послије много значило у животу. Једном ријечју, био је велики, истински духовник, који је могао најприје да влада самим собом и да управља Српском црквом у тешком периоду”.

Често у шали волите да кажете да је патријарх Павле био строг према себи, а благ према другима; а да смо ми данас благи према себи, а према другима строги. Да ли смо то заиста постали благи према себи, а према другима строги?

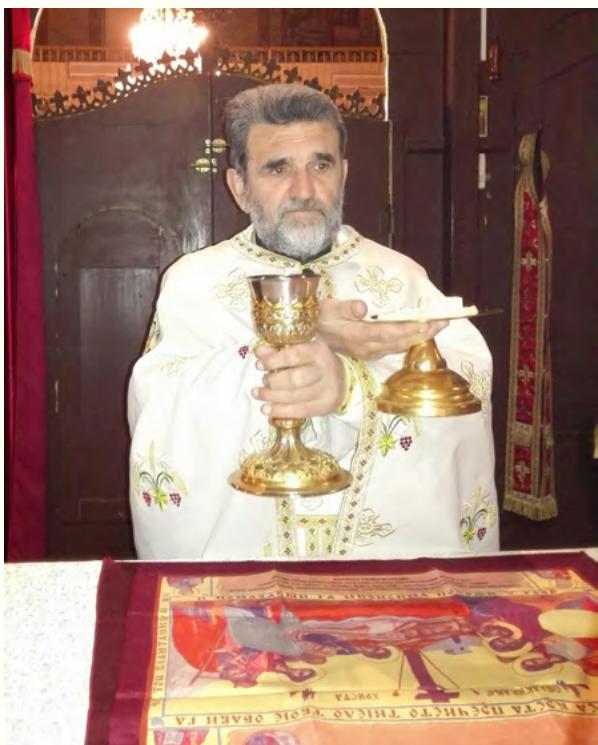
“Патријарх Павле био је врло строг према себи, а благ и снисходљив према другима, човјек од реда и поретка у свим пословима. Мало је причао, али му је свака ријеч била на мјесту и није узалуд изговорена. Многи данас настоје да према себи буду благи, а према другима строги, што није добро, јер и сам Христос каже за себе да није дошао да му служе него да служи другима.

У вријеме кад је комунизам прогонио Цркву Ви сте постављени у свештеничку службу. Ако се не варам, рукоположени сте 25. октобра 1967. године? Можете ли нам у неколико реченица описати како је у том периоду изгледао живот једног свештеника, једног хришћанина уопште?

Двадесет петог октобра 2017. године навршио сам 50 година свештеничке службе Богу и роду спрском, а свештеничку службу започео сам у Појезији код Дервенте. Ту сам са својом животном сапутницом Љубицом дошао. Био је тек саграђен храм, али још без прозора и варта, па сам са црквењаком морао прије литургије најприје да пометем снијег, а послије да служимо службу Божију. Било је то доба великог изазова за мене, тада младог свештеника, али с помоћи Божијом све се издражало. Првог новембра 1971. епископ Лонгин премјешта ме у Велику Обарску, где није било парохијског дома. Међутим, већ наредне године бива саграђен за само пет мјесеци и већ у шестом мјесецу се

усељавам са супругом Љубицом и сином Душаном, који је рођен на Првој парохији. Године 1973. добијамо кћерку Даницу.

Велика искушења због комунистичких валасти била су како на мени тако и на Црквеном одбору, почев од градње парохијског дома и свих осталих радова у вези са реновирањем храма и градње црквене сале. Али све се то издражало, јер кад Бог да, а људи не дају – не бојте се. А кад људи дају, а Бог не да – онда је опасно.

Прота Цвико Мојић
за вријеме Св. Литургије

Управо тада на Вама су се обистинлије Христове ријечи „ко хоће да иде са мном биће гоњен“. Заједно са сабратом Петром Лукићем провели сте у затвору шездесет дана. Молим Вас, кажите нам разлог Вашег хапшења?

Године 1979. епископ Василије ме поставља за пароха Друге бијељанске парохије са оцем Пе-

тром Лукићем, мојим школским другом из Призренске богословије. Још млади и пуни ентузијазма кренули смо са пастирским радом, што опет комунистичкој власти није одговарало. Кулминација је била 1981. када смо у фебруару мјесецу обновили рад Хришћанске заједнице. Тада је кренула преко штампе и телевизије највећа хајка на нас свештенике и вјернике који се окупљају у Хришћанској заједници. А 31. августа, дан послије освештања храма у Тутњевцу, који је иначе освештао патријарх Герман, ујутру рано државна безбједност одводи нас свештенике и двојицу вјерника на саслушање. Без било какве кривице осуђују нас по 60 дана затвора и одмах одводе у тузлански казамат.

Паралелно са судом комунистички комитет организује зборове, на којима се тражи осуда ухапшених свештеника и вјерника. Свим тим дјеловањем комунисти уносе невиђени страх међу вјернике. Довољно је само навести ријечи једног мог парохијана, који ми је рекао да – док смо били затворени – ни на гробље није смјело да се иде, а камоли у Цркву”.

Падом комунизма наши народ се окренуо својој цркви, дошло је до сарадње између Цркве и државе, до увођења вјeronauke у школе. Били сте један од првих вјeroучитеља у тек насталој Републици Српској. Можете ли нам рећи је ли вјeronauka донијела очекиване плодове? Срећете ли своје бивше ученике у Цркви као формиране хришћане?

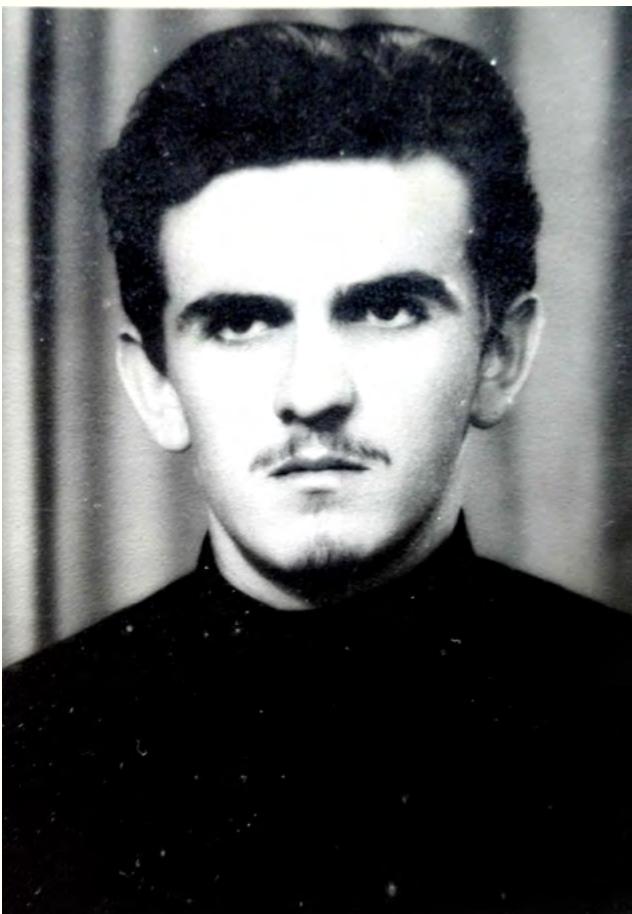
“Демократским промјенама уведена је вјеронаука у школе као обавезан предмет, и то је нешто што је цјелисходно за благочестиви српски народ. Ми смо учили дјецу вјери, а они опет своје родитеље код куће – тако да су први резултати вјерске наставе били брзо видљиви. Сјећам се добро својих ученика и сада их као одрасле срећем на Светој литургији. Ја сам им говорио: “Научите о својој вјери православној и о своме понашању, а послије на факултету ћете учити о другим вјерама. Мислим да сам нешто вјере и пристојног понашања успио да усадим у њих. Често, када ме сртну, кажу: “Оче Цвико, још се сјећамо Ваших ријечи”.

Када сте почињали Вашу службу, то бреме био је комунизам. Која су то данас искушења са којима се Црква сусреће?

“Вријеме комунизма било је тешко, али и ово вријеме велике демократије не иде баш на руку Цркви пошто има доста помодарства у одлажењу у храм и живљењу тобоже хришћански, а ту код многих нема искрености и праве вјере, већ као код фарисеја – да их људи виде да иду у цркву. Док сам био активан свештеник, одржао сам једно предавање на братском састанку свештенства. Рекао сам да смо ми, старији свештеници, имали проблем од комуниста, а млађи свештеници имаће проблем од квазивјерника, који се представљају као вјерници, а

ничим не показују живљење по вјери православној”.

Људи Вас најчешће могу срести на путу од куће до цркве и обратно, свако јутро и вече присутни сте на богослужењу. Кајжите нам колико је битан одлазак на богослужења?

Прота Цвико Мојић из млађих дана

“Одлазак на богослужење је сте одлазак на сабрање вјерника у светом храму. Према Христовој заповијести: “Где је двоје или троје сабрано у име моје, онђе и ја међу њима обитавам”.

С обзиром на то да имате 50 година свештеничког искуства, шта бисте поручили младим свештеницима као и онима који желе једнога дана то да постану?

“Са педесетогодишњим искуством поручио бих младим свештеницима да предано раде на њиви Господњој, јер ће Бог бити са њима, јер су и Христа прогањали, па и нас ће прогањати. Јабуку свештеничког позива, коју су загризли, да поједу до kraja. Овај мој свештенички јубилеј и мој радни брод увео сам у луку без бура и потреса, а сада, према одлуци епископа Хризостома, већ три године служим недјељом и празником у манастиру Часног крста у Сувом Пољу, метоху манастира Тавне.

“За крај бих још додао да своју благодарност за овај мој јубилеј дугујем Свевишињем Господу, а ово све не бих могао да остварим да нисам имао искреног животног сапутника – моју супругу Љубицу, која је била стуб породице, попадија парохијанима и мој помагач у добру и у искушењима која су нас снашла. Жао ми је што није дочекала овај мој и наш јубилеј, јер се представила у Господу 5. септембра 2016. године. Ово је уједно јубилеј нашег брака и мога завршетка Призренске богословије”.

Оче Цвико, за крај ми остаје само да Вам, у име нашег часописа, захвалим и да Вам литургијским ријечима пожелим дуг живот, непостидан и миран.

интервју водио испред уредништва часописа

Остоја Дикић

ЕПИСКОП ЗВОРНИЧКО-ТУЗЛАСКИ Г. ФОТИЈЕ

СУСРЕТ СА СВЕТНИМ СТАРЦЕМ ПОРФИРИЈЕМ

Прихватио сам да напишем неколико речи о светом старцу Порфирију Кавсокаливиту, једном од великих светитеља нашег времена. Пошто је о старцу доста писано, посебно код браће Грка, покушаћу да изнесем своје искуство сусрета с њим. Сусрет са једним светитељем јесте наш благодатни сусрет с самим Христом. Ово може да звучи чудно, али је истинито. То је најдубље искуство Цркве и Светих отаца, јер тајна светитељства пројављује Цркву као мистичко Тело Христово (Еф. 1, 23) и потврђује реч псалмопојца да је „диван Бог у светима Својим“ (Пс. 67, 36).

Још док сам био студент теологије крајем осамдесетих година прошлог века, промисао Божији ми је омогућио да одем у Атину, где је тада студирао јерођакон Порфирије (Перић), садашњи митрополит загребачко-љубљански и да заједно с њим одем у посету великому духовнику старцу Порфирију. Ја сам, наравно, и на саму ту могућност био узбуђен због тога што сви негде осећамо да изаћи пред лице једног светог човека значи изаћи пред лице Божије. Осећао сам, међутим, и велики благослов, јер је старац већ тада био чувен и поштован, посебно међу нама, студентима теологије.

У манастир старца Порфирија, који се налази

десетак километара изван Атине, стигли смо у вечерњим часовима. У самом манастиру свештени трепет. Препуно људи, који у дугој колони, два по два, стоје у реду, чекајући да уђу у старчеву келију и узму благослов. Да смо чекали у колони, остали бисмо до дубоко у ноћ. Брат Порфирије, тада јерођакон, који је и раније долазио код старца, оде код сестара манастира и упита да ли старац може да нас прими мимо реда, пошто смо допутовали издалека. И ускоро смо добили вест да је поручио: „Нека дођу Срби.“ Е, великога благослова, али и почетка унутрашње драме. Како изаћи пред лице старца? То стање ишчекивања тешко је описати, али се ускоро наћосмо пред старчевом келијом. Наша група, колико нас је било, почећмо један по један улазити код старца. Брат

Порфирије, пошто зна грчки језик, при уласку би нас представио, изговарајући по неколико речи.

Када сам ушао у старчеву келију, прво што сам осетио била је атмосфера светости. Старац Порфирије је седео на кревету, затворених очију, јер је тада био већ потпуно слеп. Десна рука му је била допола завијена, пошто је тада патио и од неке кожне болести. Док смо се поклањали икони Пресвете Богородице, која се налазила поред њега на кревету, старац је крстолико благосиљао свештеничким благословом. Имао сам унутрашњи осећај да старац све види и све зна и да му није потребно ништа говорити. Такви сусрети мењају светове, то су велике драме.

Оно што сам том приликом још запазио, осим скромности старчеве келије, била је благост његовог лика – лик оца. Лик духовног оца. Лик духовног оца, који воли и благосиља све који му долазе, без обзира на њихово духовно стање и пометеност. То су тренуци истине, у којима нема ништа скривено, тренуци који изазивају потресе у души и приводе покајању.

Сећајући се овог чудесног сусрета, нагласио бих да ми је он и данас жив и у потпуном сећању, као да се додио јуче. То је нешто

αγ.-Πορφύριος-Παναγία

што време не може изbrisati, један тренутак вечности. Дај, Боже, да тај осећај никада не изгубим! Благодарим Богу што ме удостојио да видим и сусретнем великог и светог старца Порфирија. То ми и данас, поред свих животних мука и распећа, враћа наду да је Христос све, како је старија често говорио, и да је смишљао нашег живота да заволимо Христа. У тој љубави нам је заиста све – и Бог и близњи, наш крст и наше спасење.

Молитвама светог старца Порфирија Кавсокаливита, Господе Исусе Христе, Сине Божији, помилуј нас.

КРАТКО ЖИТИЈЕ

Преподобни старија Порфирије, чије је световно име Евангелос Бајрактарис, рођен је 7. фебруара 1906. године на острву Евији, у селу Свети Јован (Агиос Иоанис). Његови благочестиви и богољубиви родитељи, Леонид и Јелена, са великим тешкоћама су издржавали своју многобројну породицу.

Евангелос је успео да заврши само први разред основне школе, јер је због великог сиромаштва породице био приморан да оде у град Халкиду и тамо се запосли. Радио је две-три године у једној продавници, а затим преселио у Пиреј, где је радио у бакалници једног свог рођака.

Дванаестогодишњи Евангелос, одушевљен житијем светог Јована Каливита (Колибара), тајно је отишао на Свету Гору. Промисао Божији га је одвео у испосницу Светог Георгија на Кавсокаливији, код двојице стараца – Пантелејмона и Јоаникија. Евангелос је према њима показивао велику љубав и апсолутну послушност.

Замонашио се када је напунио четрнаест година, добивши име Никита. После две године је постао

великосхимник, а Бог му је уско-ро подарио дар прозорљивости.

Кад је имао деветнаест годи-на, озбиљно се разболео, те је био приморан да напусти Свету Гору. Тада се вратио на острво Евију и настанио се у манастиру Светог Харалампија. Године 1926, са навршених двадесет го-дина живота, архиепископ си-најски Порфирије Трећи руко-положио га је у чин свештеника и дао му име Порфирије. Са двадесет две године постао је духовни-ник и исповедник. На Евији је остао дванаест година, а потом је три године живео у селу Ано Ватија, у напуштеном манастиру Светог Николе.

Године 1940. прима дужност пароха и духовника у Атинској поликлиници. Тамо је, према његовим речима, проживео тридесет три године као један дан, олакшавајући људима бол и бо-лест.

Године 1979. прешао је у ме-сто звано Милеси у Атици, где је желео да сагради манастир. Ту је живео веома скромно у изузетно тешким условима, подносећи ве-лика искушења, између осталог и због нарушеног здравља. Годи-не 1984. преселио је у недовршен манастирски конак, а шест годи-на касније удостојио се да види остварење своје жеље, када је положен камен темељац саборне цркве новог манастира посвеће-ног Преображењу Господњем.

Последњих година овоге-маљског живота почeo је да се припрема за упокојење. Желео је да се повуче на Свету Гору, у своју љубљену Кавсокаливију, где је требало да мирно и тихо преда душу своју Господу. Мно-го пута је говорио: „Сада, када сам остарио, жеља ми је да оти-дем и умрем тамо горе.“

Тако је и било. У рано јутро, 2.

децембра 1991. године, упокојио се у својој колиби у Кавсокали-вији.

Његове последње речи преу-зете из првосвештеничке молит-ве Господа Иисуса Христа, речи које је он изузетно волео и веома често понављао, биле су: *Да буду једно*.

*Прилагођено из књиге
„Живот и поуке старца
Порфирија Кавсокаливита“*

ВРАТИМО СЕ ПРАВОСЛАВЉУ! (*поуке преп. Порфирија Кавсокаливита*)

Треба сви да будемо свети. Да постанемо Црква – Тело Христово да бисмо сви постали једно у Цркви православној.

У Цркви нема смрти. Они који не верују за њих је смрт по-следња реалност и мера свега.

Истина је у православљу. Да-нас се људима нуде књиге «исти-не», а за нас је истина само једна – Христос.

Само нас вера у Христа ис-тински обједињује. Нису у пра-ву они који кажу да све религије треба да нас обједине. То може само Христос.

Православље је најувише-нија философија – виша матема-тика.

Они који не знају за Христа живе у хаосу, у паклу, у свету лажи, илузије и дроге.

Христос је све. Христос је љу-бав.

Када заволимо Христа, ре-шиће се сви наши проблеми – како лични, тако и народни.

Када идемо у Цркву, за нас нема смрти, ћавола и пакла.

Сви верују, али не у исти-нитог Бога. Сви нечemu слу-же. Онome чему робују томе и служе – некој страсти, сре-брољубљу...

Постоје и други духови - зли духови. Треба поштовати само Једног истинитог Бога – Хри-ста.

Христос је све! Цар неба и Земље.

Треба да имамо Духа Бо-жијега да бисмо разумели свето Јеванђеље.

Ја нисам учио школе. Одрас-тао сам у пустини и ту, на Све-тој Гори, завршио сам школу послушања.

Сви назад, сви назад! Врати-мо се православљу!

И зло има силу. Зло даје сна-гу онome ко га чини.

Многи лажни пророци и учитељи су створења Божија, али су им дела зла и од злога.

Док се човек не сједини са Христом, и кад хоће да чини добро, не може, већ греши. Али, кад се сједини са Христом, не може да чини зло, не може да греши.

*Превод са грчког:
епископ зворничко-тузлански
г. Фотије*

СВ. НИКОЛАЈ КАСАТКИН - ПРОСВЈЕТИТЕЉ ЈАПАНА

Тешко је замислiti истинско православље без јаке тежње и жеље за мисијом Цркве у свијету. Христова заповијест о мисији Цркве директно је повезана са Његовим славним васкрсењем. Вајарство и мисија Цркве налазе се у тијесној и нераскидивој вези. О томе да је Њему дата власт „и на небу и на земљи“ (Мт.28;18) треба објавити „сваком створењу“ (Мк.16;15). Послије васкрсења ученицима је дата заповијест да рашире Христову науку по читавом свијету... „Идите, dakle, и проповиједајте Јаванђеље, крстећи све народе у име Оца, Сина и Светога Духа... А ја сам са вама у све дане до свршетка вијека (Мт.28;19).“ Вајарство Господње је, dakле, граница одакле почиње да се шири мисија од Свете Земље (Израела), па даље по цијелој васељени. Та мисија Христове ријечи се раширила преко апостола и њихових ученика, а даље преко Светих отаца и других благочестивих хришћана кроз историју дужу од 2000 година и траје и дан-данас.

Међутим, један равноапостолни мисионар се нарочито истиче својим дјелом, радом, харизмом и жртвом за власног Христа Богочовјека, а то је Свети Николај Касаткин, велики просветитељ православља на Далеком истоку и апостол Јапана. „Од знакова по којима може да се, уз Божију помоћ, препозна добар мисионар најважније је смирење – извор снаге и успјеха за мисионара, јер Бог само смиренима даје благодат (1 Петр. 5;5), без кога мисионарско служење не представља

ништа... моја срећа на Земљи је добро стање мисије... то је за мене једина истинска срећа на Земљи“ – говорио је Свети Николај у својим Писмима и Дневницима из Јапана. Његов рад се одликовао великим преданошћу свог позива и изузетном стрпљивошћу и храброшћу који су уродили великим плодом његов труд и дјело.

Св. Николај Касаткин
- просветитељ Јапана

Био је Рус по поријеклу, родом из села Берјоз у Смоленској области. Рођен је 1836. године у сиромашној свештеничкој породици као једно од шесторо деце, а право име му је било Иван Димитријевич Касаткин. Као мали је био прилично немирно дијете, али само до момента док није почeo да долази у сеоски храм, где се убрзо видjela његова ревност и побожност и сви су знали да ће његов даљи животни пут бити неизbjежан у трагању за Христом. То се заиста и десило када се 1853. године уписао на Смоленску богословију, коју је успјешно

окончао 1857. године, иако је као један од најсиромашнијих ђака морао на почетку и крају сваког семестра да иде пјешке од куће до Смоленска и назад на удаљености од 240 километара.

Након завршетка богословије понуђена му је стипендија да настави студије на Духовној академији у Петровграду, где је наставио образовање показујући нарочити таленат за изучавање богословља, Светих отаца и странних језика. Након стечене дипломе академије добио је понуду да свој рад настави као професор на Академији, али Божији промисао је утицао да његов даљи пут буде усмјерен у другом правцу - Христовог апостола и мисионара.

Он је једнога дана на огласној табли факултета видио обавјештење којим су тражили да се пријаве студенти ради службовања при руском конзулату у Јапану. Јапан који је до тада био више деценија изолован за странце, коначно је отворио своје границе за трговце и дипломате, па је Русија основала свој конзулат на острву Хакодатеу, пристаништу у сјеверном Јапану. Ова идеја се Ивану учинила занимљивом, а нису га поколебали ни веома строги услови који су се тражили, тј. да кандидат мора да буде свештеник у целибату (безбрачности).

Иван никада није размишљао о монашком позиву, али му се зов Јапана учини тако јак да је након извјесне припреме и дозволе надлежних дао завјете, примио монашки постриг и свештенички чин 1860. године и узео име

Николај. Његово путовање је било јако иссрпљујуће, јер је на пут кренуо у јуну исте године, прешавши Волску област, Урал и читав Сибир (растојање од 10.000 км), све на саоницама и колима, а читаву зиму је због залеђености и немогућности путовања провео у мјесту Николајевску. Тек у јуну 1861. године је на војном броду упловио у Хакодате, послије не мање од годину дана путовања.

Николај је био одушевљен културом и традицијом Јапана. Често је писао претпостављенима о високој култури Јапанаца, њиховим префињеним особинама и необичној учтивости у опхоењу. Међутим, вријеме и услови за благовјеснички рад у Јапану нису били нимало лаки. Јапанци су на странце гледали углавном са подозривошћу, на мисионаре нису обраћали много пажње, а хришћанство је било строго забрањено, па је Николај почетно вријеме углавном проводио у малој заједници при руском конзулату.

Али ускоро је почeo са интензивним учењем јапанског језика, где је толико марљиво радио да не бјеше учитеља који би поднио тај његов упорни темпо рада. Осим приватне наставе, похађао је и јапанске школе, где никада ништа није говорио, већ само слушао наставу, а није одустајао ни када су локалне власти покушавале да га удаље. Чак је посјећивао и будистичке храмове, слушајући проповиједи да би стекао рјечник неопходан за проповиједање о врлинама. Иако је јапански језик био много тежак, јер постоје чак три система писања, а, што је најгоре, странац није имао у то вријеме ниједну граматику за учење, Николај је својом методом учења послије седам година одлично владао ја-

Саборни храм Христовог Воскрсења у Токију

панским језиком и сматрао је да је дошло вријеме за преобраћање Јапанаца.

Већ на самом почетку ширења православља Николај се сусрео са озбиљним искушењем. Наime, пошто је шогунска власт забрањивала мисионарење било које вјере, чак и под пријетњом смрћу мисионарима, Николајеве активности су сматране као опасне и неподобне.

Ускоро је код њега дошао Такума Савабе, самурајски шинтоистички свештеник, интелигентан и мистичан човјек, који је имао намјеру да услови Николаја да одмах напусти Јапан или ће га убити. Отац Николај га је саслушао и прихватио све његове захтјеве и критике, али само под једним условом, тј. да он саслуша Николајеве ријечи о Јеванђељу и вјери Христовој, па ако му се та наука учини неприхватљивом – пристајао је и на смртну пресуду.

Том приликом, у часу смртне опасности, Николај је смирено рекао Саваби: „Да ли је праведно судити или чак осудити некога, а да га не саслушаш? Да ли је праведно хулити на нешто што не познајеш? Прво ме саслушај, а потом суди. Ако је моје учење зло, тада ћу сам отићи.“ Саваба је, иако нерадо, почeo да слуша и разговара са Николајем. Постепено је све дубље размишљао, а касније би све записивао и сам упитао и замолио за нови сусрет.

Такума Савабе убрзо осјећа ријечи Христовог благовјесника и постаје хришћанин, примивши крштење од Николаја. Сам Николај је о овом свом првом ученику записао: „Долази код мене један жрец древне религије да слуша о нашој вјери. Ако не охлади или не погине (буде кажњен смртном казном за приступ хришћанству), од њега можемо очекивати много. Он је добар, уман, краснорјечив и свом душом предан хришћанству.“

Тако Савабе, који је планирао да гони хришћанство, постаде јапански Савле, тј. апостол Павле, чије име узе на крштењу. Недуго затим он је довео и два пријатеља – Сакаја и Урана, који такође примише крштење и постадоше Јован и Јаков. Убрзо је послије дугогодишњих гоњења у Јапану промијењен закон и Николај је могао да региструје Руску мисију. Сам почетак служења везан је за руски конзулат, али како је мисија била јача Николај одлучује да 1872. године пређе у Токио и тамо оснује православну заједницу, која је 1873. године бројала 400 душа. Успјех Николаја се огледао и у томе што је тамошњој традицији дао хришћански карактер, па су се чувала јапанска обиљежја, на примјер, у православном храму су људи ходали боси, а проповиједи су слушане сједећи на поду.

Николај никада није вриjeђao

религиозна осјећања Јапанаца, никада није осуђивао будисте, чак су му многи будистички свештеници били пријатељи. Николај је у међувремену ишао у Петровград да успостави и озваничи руску мисију у Јапану (одвајано је 6000 рубаља годишње), постаје архимандрит и стаје на чело мисије, а недуго затим постаје и епископ и рукополаже прве јапанске свештенике. Године 1878. Николај оснива и токијску Духовну семинарију, у којој су се изучавали европски језици, јапанска и кинеска класична литература, философија, психологија, медицина, математика, историја, а предавања су била на завидном нивоу, тако да су и многи познати Јапанци ту стицали своје образовање. Важно је истаћи и Николајев преводилачки рад, он му је био веома значајан. Превео је скоро читаву Библију на јапански језик, многе богослужбене књиге, написао је више књига, дневника и писама које свједоче о његовом преданом раду, а нарочито се трудио да приликом превођења јеванђељски текст учини познатим и прихватљивим, а да притом буде сачувана његова узвишеност.

У Токију је Николај изградио саборни храм посвећен Васкрсењу (грађен 7 година у руском стилу, са звоником од 40 м недалеко од царске палате) који је назван Николај-до (Николајев дом). Николај је у Токију основао богословију за дјевојке, прву такву високу установу за жене, такође је отварио катихетску школу, сиротиште, библиотеку, основао хор и иконописну школу, у којој је била активна и Рин Јамасито, чувена јапанска сликарка коју је Николај крстио.

У јануару 1904. године избио је јапанско-руски рат, који је пра-

вославцима донио многе проблеме. Николај се држао храбро и молио се за оба народа и војске. Тај период је већином посветио превођењу, а иако је као Рус у рату волио своју отаџбину, исто тако је храбрио Јапанце да имају права да бране своју земљу, правдајући овај гест примјером Христа који је лио сузе због судбине Јерусалима. У току рата помагао је руске заробљенике, шаљући им књиге, храну и моралну подршку у разним акцијама, заједно са вјерницима.

Након рата, који су Руси изгубили, Николај наставља мисију и 1906. постаје архиепископ Јапанске цркве. Након обиљежавања педесетогодишњице од доласка Николаја у Јапан, он почиње да пати од срца и бива примљен у болницу. Здравље му се погоршало, али је убрзо напустио болницу сматрајући да има много послса да обави, па је ускоро написао извјештај Синоду и наставио преводилачки и књижевни рад. Током болести је говорио упечатљиве ријечи смирења: „Ево осврћем се на свој живот и шта налазим? Само таму! Сам Бог је све уредио, док сам ја, такво ништавило, нула, буквально нула! А ако се праведни једва спашва, где ћу се ја грешни обрети? Достојан сам самих дубина ада.“

Овај велики светитељ упо-којио се 3. фебруара 1912. године (недавно је обележено 105 година од његове смрти), посљедња ријеч му је била „васкрсење“, а том приликом су љекар и болничарка (која се касније крстила), обоје невјерници, пали на кољена и одали почаст свом великому пацијенту. Светитељу је приређена највећа сахрана коју је имао један странац у историји Јапана, сахрањен је у саборном храму, а међу хиљадама вијенаца који

су стigli од вјерне пастве један је послао и јапански цар. Улице су биле испуњене и обичним Јапанцима који су жељели одати пошту, а вјерујући народ је носио палмине гранчице.

Свети Николај је у тренутку смрти иза себе оставио саборни храм, 8 цркава, 175 молитвених домова, 276 парохија, једног епископа, 36 свештеника, 8 ђакона и 115 учитеља и проповједника. Број вјерујућих је био 34.110 људи, не рачунајући 8.170 раније преминулих. Од његове личне имовине остало је неколико изношених мантија и богослужбених одједзи. Руска црква га је 1970. године прогласила за светитеља, празнује се 6. децембра. Данас Јапанска црква броји 40.000 вјерника, има своју аутономију и архиепископа Јапанца (Данило Нисури), има око 30 свештеника и 150 парохија. У Токију дјелује њихова богословија.

Иако је Јапанска црква независна, она је под душебрижништвом своје, мајчинске Руске цркве. Православље данас споро продире у ову далеку земљу, а Јапанце фасцинира феномен православне иконе за коју имају велико интересовање. На примјеру Земље Излазећег Сунца видимо да се мисија Цркве мора непрестано настављати и обнављати, иначе ће Христова порука апостолима послије васкрсења бити само мртво слово, а благодат Светог Духа постати недјелоторна. Сваки православни вјерник је позван да свједочи Христа и да позива друге на благодат Светог крштења, а Свети Николај Касаткин треба да буде истински узор који је до смрти остао вјеран истинској Љубави - Богочовјеку Христу.

Данијел Васић

СВ. ЈОВАН КРОНШТАТСКИ – ЧУДОТВОРАЦ НОВОГ ДОБА

Чудима називамо оне догађаје који надилазе природне законе. Она свједоче о постојању Онога Који је изнад природе и њених правила, Који је и створио сав видљиви свет и одредио законитости према којима ће се управљати. Чуда нису једини свједок Божијег постојања, нити су неопходна да би неко повјеровао. Бог најчешће прво тражи вјеру, а награђује је чудом. Тако Господ Исус Христос у Својој постојбини Назарету није учинио многа чуда због невјерја људи у том крају (Мт 13, 58). Господ је, наравно, свемогућ, али жели да Га људи пронађу прво срцем, а не да вјерују само под утиском чуда. А да Бог вјеру награђује чудом свједочи опет сам Господ када каже да све што узиштемо у молитви вјерујући биће нам и да ћемо моћи и горе премјештати (Мт 21, 21). С друге стране, чуда су доказ против невјерујућих. Христос каже: „Да не творих међу њима дјела која нико други није творио, не би гријеха имали: а сада су и видјели, и омрзнули и мене и Оца мојега“ (Јн 15, 24). На другом мјесту каже: „Ако ли творим, иако мени не вјерујете, дјелима вјерујте, да познате и вјерујете да је Отац у мени и ја у њему (Јн 10, 38).

Христос је заиста чинио чуда каква нико прије Њега није чинио, али је Својим ученицима обећао да ће они чинити и већа чуда него Он, наравно Његовом силом и призывањем Његовог имена (Јн 14, 12). О испуњењу тог обећања свједоче Дјела апостолска, историја Цркве и житија

светих. Међутим, чак и ми који се сматрамо вјеријућима често не вјерујемо искрено у могућност чуда у наше доба. Можда то није због тога што наша вјера није истинска, него управо што знамо да чудима претходи јака вјера, а видимо да је она врло често „посљедња брига“ савременог човјека, да су срца охладњела и да нема жара љубави Божије у људима. Ипак, посљедња два

вијека хришћанства изњедрила су велике светитеље и чудотворце, којих се не би постидјели ни сами апостоли и који могу стајати у рангу с њима и са самим Светим чудотворцем Николајем. Један од њих је и Свети Јован Кронштатски.

Чуда која је чинио овај светац, који се упокојио у 20. вијеку, нису ни скривена, ни ријетка, ни недоказана, ни случајна, ни мала. Једино чудо из апостолских времена које није учинио јесте васкрсење мртвих. Сва друга је чинио и за живота и по упокојењу на стотинама вјерујућих људи који су молили његово заступ-

ништво пред Богом. У нашем народу живот овог светитеља није много познат, па ћемо навести неке најважније податке, али ћемо више говорити о духовним особинама које су красиле кронштатског чудотворца и о поука-ма које је упућивао хришћанима.

Јован Иљич Сергијев, како је било његово право име, рођен је у малом мјесту Сури, на крајњем сјеверу пространог Руског царства, у Архангелској губернији, 1829. године. Његови родитељи били су веома сиромашни, али честити хришћани и у духу православља и правоживља одгајали су и своје дијете. Он не припада оној веома значајној и оправдано поштованој групи светитеља покајника, какви су били Свети апостол Павле и Света Марија Египћанка. Његов живот био је једна стална узлазна путања, стално „узрастање из славе у славу“ још у овом животу, као што читамо и у Житију Светог Николаја Чудотворца. Његова особита карактеристика јесте дар пламене, сабране, искрене и вјерујуће молитве, дар који му је донио све остале и којим је покушао да обогати и друге.

Тај дар први пут се јасно показао на дјелу за вријеме његовог школовања. Господ му у почетку није дао мудрост за памћење и схватање наука које су се предавале, а родитељи су трошили посљедњу копејку за његово образовање. То је изазивало велику тугу у његовом срцу и побуђивало га да вапије Господу за помоћ. Једне ноћи дјечак Јован је изгубио сваку наду да ће својим

силама којима је тада располагао успјети да савлада и најосновније ствари, али га то није бацило у демонско очајање, него је у њему силно разгорјело вјеру и наду у Бога као јединог Помоћника. Он Му је завапио из свега срца са огромним повјерењем.

Сљедећег дана све је било другачије. Све чега се дохватио схватао је одлично и памтио врло добро. Разред је почeo као најгори ђак, а завршио као један од најбољих. Као најбољи ученик послије је добио државну стипендију и отишао на школовање у Духовну академију у Санкт Петербург.

Осим дара пламене молитве, Јован је био и нарочито осјетљив према другим људима и испуњен љубављу према њима, саосjeћањем и састрадавањем. Пошто је остао без оца, помагао је мајци како је год могао. Преписивао је другим студентима лекције и чинио сличне услуге за новчану накнаду и сав новац, без остатка, слao кући. Био је веома скроман. Академију је, такође, завршио са одличним успјехом, оженио се и био рукопложен за свештеника и постављен на парохију у мјесту Кронштат, острву надомак Санкт Петербурга. Служио је у Цркви Светог Андреја, коју је раније видио у сну.

Кронштат је био мјесто где су власти прогониле бескућнике из пријестонице да не би кварили изглед града и утисак странаца о њему и о земљи. Предграђа Кронштата била су пуна пијаница, скитница, голих, босих, гладних, болесних, старих, остављених. На њих нико није обраћао пажњу. Млади свештеник Јован био је први који је почeo да залази у та предграђа, да разговара с бескућницима, помаже им духовно и материјално, често ризи-

Св. Јован Коронштатски

кујући не само свој углед, него и живот, јер су многи у тој биједи били острвљени и кивни на сваког.

На почетку своје пастирске дјелатности Свети Јован Кронштатски осјећао је немоћ пред захтјевима свештеничког позива и молио Господа да му помогне, уздајући се само у Њега, а не у своје способности и Господ је његово смирење почeo богато да награђује. Он води још активнији молитвени и богослужбени живот. Каже да молитва треба да буде главна брига сваког човјека, а да свему другом треба придавати тек другостепени значај. Такође, често служи литургију и причешћује се и друге призива светој чаши. Сматра да причешћу треба приступати што чешће, али никад без припреме. Хришћански идеал је свакодневно причешћивање, како и говоримо у Молитви Господњој: „Хљеб наш насушни дај нам данас“. Свештеник Јован литургију доживљава и преживљава као прави крстоваскрсни пут. Капље зноја му цуре низ чело док служи. Трпи честе демонске сплетке и мислене нападе, али каже да само један додир Часне трпезе доноси у његовој души мир и олакшање.

Слава веома мало, често само два сата, а ради много. Устаје у четири ујутру, а на починак иде у два сата послиje поноћи.

Ничији живот није лак, а по готово онога ко одлучи да бескомпромисно служи Господу и да буквально испуни литургијски позив: „Сав живот свој Христу Богу предајмо“.

Искушења су почела да се ређају једно за другим. Долазила су са свих страна, прво од демона у мислима, а кад му ништа нису могли на тај начин, онда преко људи: од чланова породице, са браће свештеника, парохијана, чак и оних којима је хтио да помогне. Наиме он је, по нарочитом призиву Божијем, одлучио да у браку води дјевствени живот и да са својом супругом, која је иначе била особа богоугодног живота, живи као сестром. Она је силно жељела потомство и пожалила се црквеним властима, али након што је надлежни епископ ослијепио и прогледао тек након што се Свети Јован помолио за њега, та ствар је ријешена и више није било покушаја да га одвраћају од његове жеље. Ипак, битно је напоменути да је ово изузетак и нарочит призив Божији. Нити сву светост овог угодника Божијег треба приписивати његовој дјевствености, нити њиме треба оправдавати овакав начин живота код оних који нису стекли благодат.

Нећemo наводити мноштво интересантних детаља из живота овог светитеља који се упокојио 1908. године, пред Први свјетски рат и пред потапање Русије у мрак комунистичког безбожја. Оставићемо вама, драги читаоци, да се о томе сами обавијестите из књига. Нарочито препоручујемо дневник Светог Јована Кронштатског под нази-

вом „Мој живот у Христу“. Важно је још споменути како је почео да чини чуда над болесним, ђавоиманим и свим оним бројним људима који су му се обраћали за помоћ, а који су имали различите проблеме. Он сам каже да се на заступање других пред Господом одлучио тако што је имао навику да никоме ништа не одбија ако је икако у могућности да му учини. Тако се помолио за једног болесника када је то од њега тражила једна старица. Помолио се из свег

срца и са вјером и особа је оздравила. То се врло брзо поновило и са другим болесником и схватио је да је молење за друге његово ново послушање, успоставиће се и животно, које му даје Господ. Многи људи му захваљују разним прилозима, а он све даје сиромашнима, за које је направио комплекс зграда познат као „дом радиности“, где је свако могао да нађе кору хљеба, пристојно преноћиште и посао.

Свети Јован Кронштатски и

данас чини чуда свима који му се са искреном вјером и молитвом обраћају у невољама. Али чуда нису само себи циљ. Када су се апостоли вратили Христу говорећи да су у Његово име чинили многа чуда, па чак и демоне из људи изгонили, Христос им каже: „Али се томе не радујте што вам се духови покоравају, него се радујте што су имена ваша написана на небесима“ (Лк 10, 20).

Давор Арнаут

О МОЛИТВИ

Митрополит Антоније Блум МОЛИТВА ЗА ПОЧЕТНИКЕ

Сви смо ми почетници у молитви и зато немам намеру да вам држим предавање о молитви, него једноставно желим да с вами поделим понешто од онога што сам научио делимично кроз лично искуство, али вероватно много више из искуства других људи.

Молитва је у суштини сусрет душе са Богом. Но, да би сусрет био прави, личности које у њему учествују треба истински да буду оно што стварно јесу. Међутим, ми веома често у великој мери нисмо реални, тако да је и Бог за нас веома често нереалан у нашем односу с њим. Ми мислимо да се обраћамо Богу, а, у ствари, обраћамо се слици о Богу коју смо створили у својој машти. Исто тако мислимо да стојимо пред њим у свој својој искрености, а, у ствари, уместо себе експонирамо неког ко не представља наше право „ја“, некаквог глумца, лажну личност, неки позоришни лик.

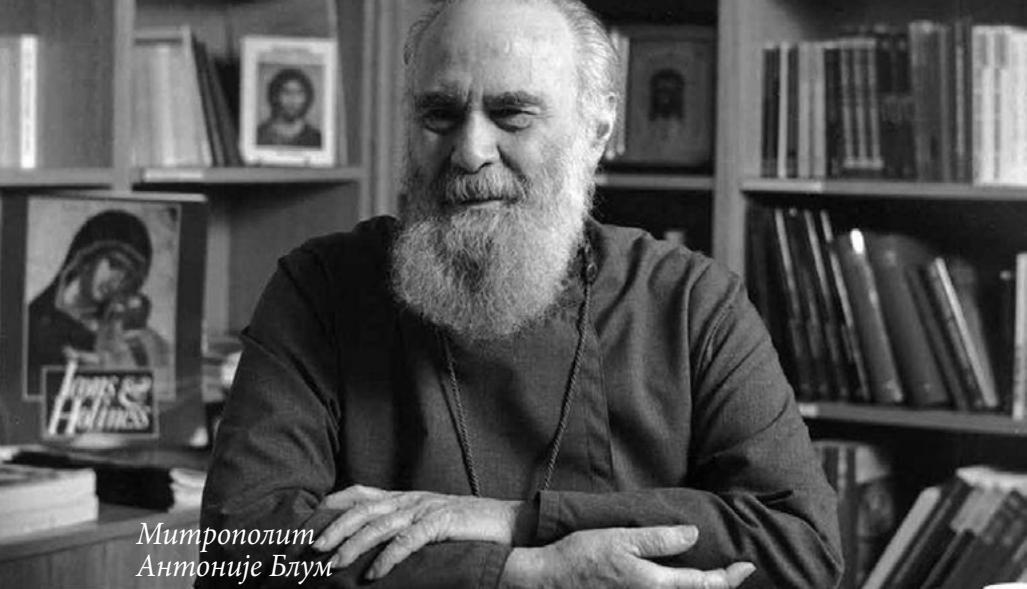

У свакоме од нас истовремено постоји неколико различитих личности. То може бити веома богат и хармоничан, али исто тако и неуспешан спој противречних личности. Зато ми и бивамо тако различити у зависности од околности и средине, па нас зато разни људи с којима долазимо у додир познају као потпуно другачије личности, и то према оној пословици: „С ким си такав си.“ То се догађа веома често. На пример, свако од нас може да се сети неке dame која је сушта љубавност, а код куће права оштроконђа. Или, пак, ужасног руководиоца који је у кругу породице оличење благости.

ПРОНАЛАЗАК

Кад је реч о молитви, прва потешкоћа на коју наилазимо јесте то да пронађемо ону нашу личност која треба да дође до изражaja при сусрету са Богом. То уопште није једноставно. Наиме, ми до те мере нисмо навикили да се показујемо у правом светлу да због тога искрено и не знамо која је од свих тих личности наше право ја. Ми не знамо како да пронађемо то наше ја.

Но, уколико бисмо се свакодневно по неколико минута замислили над својим поступцима и односима с људима, вероватно бисмо се у великој мери приближили открићу нашег правог ја. У тим тренуцима схватили бисмо какви смо били при сусрету с неким човеком, али и то да смо били неко потпуно други док смо радили неки одређени посао. Тада бисмо се могли запитати у којој смо од тих ситуација били оно што стварно јесмо.

Митрополит
Антоније Блум

Можда то нисмо били никад, а можда јесмо само у делићу секунде, или смо то били само у извесној мери у посебним приликама и с одређеним људима. Уверен сам да свако од нас током дана може одвојити пет или десет минута за такво размишљање, а верујем да ћете тада открити да за Вас не постоји ништа што би било тако досадно као што је то остати насамо сам са собом.

42
Некоткорни историјни
Наш живот је обично нека врста одраза. Није ствар само у томе што, у зависности од ситуације, представљамо низ разних личности, него у томе да чак ни наш живот често уопште није наш, него је то живот других људи. Ако завиримо у себе и одлучимо да сами себе упитамо колико често наши поступци извиру из дубине наше личности и колико често показујемо своје право ја, схватићемо да се то догађа веома ретко. Сувише често смо заокупљени некаквим бесмисленим ситницама и глупостима које су свуда око нас. Дакле, током те краткотрајне усрдсређености не треба да се бавимо ничим што није од животне важности.

У тим тренуцима свакако ризикујете да Вам буде досадно самима са собом. Па, шта ако вам је досадно? То свакако не значи да у нама неманичега, јер у дубини нашег бића створени смо по слици Божијој. То одбаци-

вање свега непотребног веома је слично рестаурацији изузетно лепог древног фрескописа или слике великог мајстора на коју су, упркос њеној изузетној лепоти, људи без укуса током века наносили друге боје. У почетку се, што је више чистимо, све више појављују празнице, па нам се чини да смо само оштетили она места на којима је било бар мало лепоте. Свесни смо да то и није нека лепота, но ипак је каква-таква постојала на тим местима. Али онда почињемо да откривамо праву лепоту, ону коју је велики мајstor подарио свом делу. Ми прво видимо осиромашеност, затим прелазну збрку, али истовремено можемо наслутити праву лепоту. Тада откривамо да смо и сами осиромашено биће, биће које има потребу за Богом, али не зато да би попунило празнину, него зато да би се срело с Нјим.

Дакле, почнимо с тим и, осим тога, свако вече током седам дана треба да се молимо веома једноставним речима: „Боже, помози ми да се ослободим свега што је лажно и да пронађем своје право ја“.

Туга и радост, та два велика дара Божија, често представљају тренутке сусрета са самим собом, тренутке у којима напуштајмо сва своја лукавства и далеко смо од сваке лажи.

ПРЕПОДОБНИ ГЕРАСИМ И ЛАВ ЈОРДАН

Други светитељ из петог века – преподобни Герасим живео је у манастиру у јорданској пустини. Једном, док се преподобни молио Богу у пустини, изненада зачу страшну рику и угледа лава. Лав је, храмљући, прилазио преподобном Герасиму. Пришавши, пружи му повређену и загнојену шапу. Свети виде да се у шапу зарила велика бодља. Лав је посматрао старца погледом пуним патње.

- Шта је, пријатељу, много те боли? - упита старац. - Стрпи се, сад ћу ти помоћи.

Он извади бодљу из шапе, очисти рану и повеза је комадићем тканине. Затим нежно погледа звер са великим гривом и отпусти је.

Али лав није хтео да оде и од тада је пратио преподобног куд год да крене, као ученик учитеља, и у свему му је био послушан. У манастиру, у коме је живео преподобни Герасим, воду су из реке Јордан доноси на магарету. Старац је дао лаву задатак да чува магаре док оно пасе на обали. Лав је усрдно испуњавао ово послушање, али једном је заспао у сенци под палмом. У то време туда је пролазио караван камила. Власник каравана виде да нико не чува магаре и одведе га, помисливши да је залутало.

Када се лав вратио у обитељ без магарета, Герасим му рече: - Појео си магаре? Ако је тако,

САД ЂУ ТН ПОМОЋН

онда ћеш морати да обављаш свак његов посао!

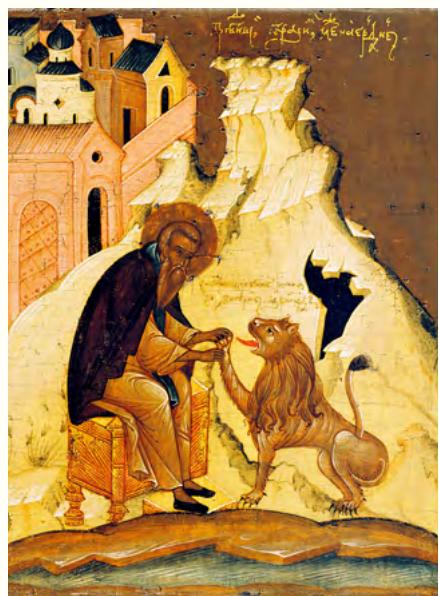
Осећајући кривицу, лав спусти главу. Од тада је лав почeo испуњавати своје ново послушање: доносио је воду у манастир.

После извесног времена исти тај караван се враћао назад. Са високе обале лав угледа своје магаре и радосно потрча према њему. Трговац се уплаши и побеже, оставивши свој караван, а лав узе у зубе узду као што је раније чинио, поведе магаре у обитељ и доведе га старцу.

Герасим погледа лава и, осмехнувши се, рече:

- Грдио сам те ни кривог ни дужног. Ти си поштена животиња и, ево, дајем ти име Јордан.

Још дуго је лав Јордан живео у манстиру. Када је преподобни Герасим сасвим остатио и умро, лав поче туговати и престаде да једе. Затим леже на старчев гроб, заурла тако да од његове рике и ваздух задрхта и умре.

Св. Герасим Јордански

Од тог давног доба преподобног Герасима Јорданског на иконама често приказују са лавом.

Св. Антоније Велики

СВЕТИ АНТОНИЈЕ ВЕЛИКИ И ГАВРАН

Свети Антоније живео је у четвртом веку. Њему су лавови помагали као одани пријатељи. Једне ноћи му Господ откри да на другом крају Египатске пустиње живи пустињак кога он треба да види. И деведесетогодишњи старац се отисну на пут.

Тежак је пут кроз пустињу: сунце пржи, воде нема, само ветар носи ужарени песак. Пред

старцем је ишла хијена показујући му пут. Она га доведе до пећине чији је улаз био прикривен палмом. Свети Антоније уђе у пећину и у полумраку једва разазнаде человека који се молио. То је био преподобни Павле Тивејски. Старци се загрлише.

Затим се догоди нешто задивљујуће: долете гавран и стаде крај њихових ногу са хлебом у кљуну.

- То нам је Господ приредио трпезу - рече Свети Павле.

- Сваки дан добијам од Њега по пола хлеба, а данас због твоје посете послao нам је цео хлеб.

После трпезе Павле рече своме другу да ће ускоро умрети и да је Бог, у ствари, послао Антонија да га сахрани.

Заплака Антоније, изађе из пећине и стаде се молити да Господ још не узима његовог друга. И угледа дивно виђење: необично јарку светлост, анђеле који поју, пророке, апостоле, а међу њима преподобног Павла.

Свети Антоније се врати у пећину и виде да се Свети Павле већ упокојио...

Сву ноћ је Свети Антоније плакао и молио се над телом свога друга, али дође и јутро, требало је копати гроб, а лопате нигде нема. Све сам камен и земља сасушена од врућине.

Изненада пред њега стадоше два лава. Ти лавови су се много година дружили са преподобним Павлом. Они спустише главе пред упокојеним и почеше копати гроб. И Свети Антоније заблагодари Богу за такве помоћнике.

ИЗБОР СРПСКОГ ПАТРИЈАРХА У КРАЉЕВИНИ ЈУГОСЛАВИЈИ

Почетком двадесетих година XX вијека долази до великих промјена на историјској сцени у нашим крајевима. Побједом Краљевине Србије у Првом свјетском рату створени су предуслови за стварање нове државе која би објединила све јужнословенске народе. Ове промјене су утицале на све сегменте тадашњег друштва, између остalog и на живот православних Срба на подручју новоосноване Краљевине Југославије. Српски народ, који је до тада живио у три различите државе под духовном јурисдикцијом пет православних цркава, сада се нашао у једној држави под духовним патронатом једне помјесне православне цркве – обновљене Српске патријаршије.

Ове промјене, које су се морале дотаћи и односа православних црквених поглавара и врха државне власти, београдског митрополита, а потоњег српског патријарха Димитрија (1846 – 1930), затекле су у поодмаклим годинама. Патријарх Димитрије (Павловић), који је као 39. поглавар Српске православне цркве на трону српских патријараха провео десет година, у складу са Предањем православне цркве и канонима светих отаца није владао деспотски, али је својим ауторитетом могао утицати на ставове српских архијереја и наше цркве у целини. Његово

упокојење 6. априла 1930. године, отворило је питање избора новог поглавара Српске православне цркве, али и односа цркве и државе. Државна власт, сконцентрисана у рукама краља Александра Карађорђевића, није могла да без свог будног надзора остави процес избора новог патријарха. Стога је донешен Закон о избору патријарха Српске пра-

православне цркве Изборни сабор је министру правде предлагао три кандидата. Министар правде је предлог подносио на увид краљу, након чега би Његово Величанство једног од предложене тројице именовало за новог поглавара. Новоизабрани патријарх би ступао на дужност након читања указа Његовог краљевског Величанства и усточићења. Из горе наведеног би се могло закључити да је духовног поглавара српског народа бирала врховна државна власт, тј. краљ лично. Међутим, осврнувши се на члан који говори о саставу Изборног сабора, видимо да је државни надзор није заобишао ни избор тројице кандидата. Изборни сабор је сазиван краљевским указом, у коме су именовани чланови сабора као и дан и сатница, на приједлог министра правде који је и отварао сједницу сабора читањем краљевског указа, након чега се вршило молитвено призывање Светог Духа.

Предсједавање Изборним сабором је вршио потпредсједник Светог архијерејског синода или по годинама најстарији присуствени архијереј, док је секретарску дужност вршио начелник православног одсјека Министарства правде, у чијем архиву су чувана акта и записници са сједница сабора, док су овјерене копије достављане архиву Српске патријаршије (члан 14). Поред

Краљ Александар Карађорђевић

вославне цркве, који је објављен 7. априла 1930. године у *Службеним новинама Краљевине Југославије*. Пажљиво прелиставајући овај закон, који је прописивао ко и под којим условима може постати поглавар Српске православне цркве, видимо да је државна власт успјела да обезбједи велики утицај на избор патријарха.

Из реда архијереја Српске

црквених лица, у Изборном сабору је био заступљен и велики број државних чиновника православне вјероисповијести:

1. Начелник православног одсјека Министарства правде,
2. Референт за православну вјероисповијест Министарства војске и морнарице,
3. Предсједник министарског савјета и активни министри,
4. Предсједник Државног савјета,
5. Предсједник Касационог суда и Главне контроле,
6. Ректори Универзитета.

Овако велики број државних службеника (члан 3) са правом гласа, пружао је државним властима могућност утицаја на избор тројице кандидата на престо Пећких патријара. Изборни сабор је на првом састанку могао радити пуноважно ако је било присутно најмање половина чланова Сабора, иначе се сједница одлагала, док је на наредној сједници Изборни сабор пуноважно рјешавао са присутним бројем чланова. Избор тројице кандидата се вршио листићима тајним гласањем.

Секретар је прозивао чланове Сабора по списку, док је пребројавање вршио предсједавајући заједно са предсједником Државног савјета и Главне контроле. У случају њиховој одсуству пребројавање је вршио предсједник Касационог суда, или ректор Београдског универзитета. Секретар је одмах записивао у записник број предатих листића и број гласова, као и број празних листића, ако их је

било. За кандидате су бирана три архијереја са највећим бројем гласова. Ако би више кандидата добило једнак број гласова, те се не није могло утврдити која три кандидата имају највећи број гласова, онда су се сматрали изабраним кандидатима они који су чином старији; ако су и чина једнаког онда онај који је раније рукоположен. Имена изабраних кандидата је објављивао предсједавајући, а након завршеног избора је закључивао сједницу и самим тим распуштао Изборни сабор.

Међутим, посматрајући ове

Патријарх Варнава

догађаје са историјске дистанце од непуних дванаест деценија, видимо да Српска православна црква није била слијепи послушник државне власти и један од инструмената у креирању унутрашње политике. Нови закон о избору патријарха, који је држави омогућавао да се несметано упиши у избор српских првоје-папа, није могао спријечити

избор патријарха Варнаве, који није мирно прихватао улогу продужене руке државне власти. Године школовања на Петербуршкој академији (1899 - 1905) су га навеле на пут руске богословске мисли, која је у XIX вијеку била изразито антикатолички настројена оптужујући римокатоличку цркву да је напустила и дух и слово хришћанства. За разлику од свог претходника патријарха Димитрија, који је субијао антикатоличко писање у часописима Српске православне цркве, патријарх Варнава је јавно осуђивање¹ римокатолички

прозелитизам у Краљевини Југославији. Српска православне цркве се активно бавила ктиторском дјелатношћу у западним крајевима Краљевине Југославије, подржавајући покрете за прелазак у православље у Словенији и јадранском приморју, што је додатно слабило крху идеју „троједног племена“ протежиралу од стране краљевског дома Карађорђевића. Патријарх Варнава је био свјестан једног новог историјског периода, који је карактерисала поларизација духовне и државне сфере, за који се Српска православна црква морала припремити, о чему свједоче његове ријечи: „И код нас до тога мора доћи; морамо се припремити да би се снашли“.²

Бранислав Недић

1 Патријарх Варнава, Српска црква у прошлости и садашњости, прилог Гласнику СПП бр. 12 и 13, 1935, стр. 45-46;
2 Б. Ковачевић, Српски патријарски последњих педесет година, Споменица 1920-1970, стр. 471;

ШТА ЈЕ ТО ЕКУМЕНИЗАМ?

Ако се једна ријеч, један термин употреби под више значења он постаје нејасан. Услед много значења временом, он више не значи ништа. Управо Таква судбина је задесила и термин „екуменизам“. Стога не чуди што је због разних интерпретација Свети православни сабор, недавно одржан на Криту, одбио да користи овај термин.

Из свога личног искуства могу казети да сам често добијао питање да ли сам за екуменизам или не? Имајћи у виду разна значења тог термина, најприје бих морао питати саговорника шта је то екуменизам? У зависности од одговора и ја бих одговорио да сам за екуменизам или да сам против.

Са друге стране вишезначност ове ријечи даје савршену могућност разним сплеткарошима да сплеткаре. Разни „ревнитељи“ и tobож „браниоци“ православља оптужују црквене великородостојнике почевши од Патријарха па до студената теологије како су наводно издали православље а све у циљу завеђења вјерника. Стога овај чланак има за циљ да објасни шта све тај термин може значити.

Од самих својих почетака Црква се суочила са проблемом раскола и јереси. Услед разних околности и разлога кроз историју су се веће или мање групе одвајале од Цркве. Позната су нам Црквена настојања кроз све епохе да се те групе врате у окриље Цркве. Није за потребно овде набрајати све те расколе или поменућемо само два последња, велика која су битна за ову тему.

То су раскол између Истока и Запада из 1054 године. И раскол који се десио на Западу између католика и протестаната у 16. вијеку.

ПРОТЕСТАНТСКИ ЕКУМЕНИЗАМ

Недуго после одвајања од католика протестанти су се међусобно подјелили на многобројне фракције. Управо међу тим фракцијама се јавља прва идеја о екуменизму. Протестантски мисионари видећи колико њихова међусобна подјељеност омета њихово мисионарење по Африци долазе на идеју о поновном уједињењу међу хришћанима. Идеја бива оште прихваћена у цјелом протестантском свету да би на крају довела до формалног уједињења свих протестантских фракција. Охрабрени тиме протестанти почињу да се залажу за дијалог са католицима и православнима у циљу поновног јединства.

Које су основне карактеристике оваквог, протестантског екуменизма? Руководећи се којим начелима су они дошли до јединства? Према учењу протестаната Црква се подјелила на више дјелова. Сваки од дјелова је задржао нешто карактеристично за себе, своје специфичности. Све те специфичности су прихватљиве. Супротности између хришћана нису пуно важне јер свако на свој начин може да разумије истине вјере. Нико не посједује апсолутну истину од хришћанских заједница већ само дио истине тако да је бесmisле-

но сматрати неку хришћанску заједницу као апсолутно у праву. Пошто ни једна хришћанска фракција не посједује апсолутну истину онда не постоје никакве препреке за јединство у љубави међу хришћанима.

Јасно је да овакво једно виђење не може бити прихватљиво за православне. Речима оца Јустина овакав екуменизам би се могао окарактерисати као свејерес јер уједињење свих хришћана без обзира на разлике не значи ништа друго до уједињење свих постојећих јереси. Овде долазимо и до објашњења толико пута злоупотребљене мисли Оца Јустина о екуменизму као „свејереси“. Дакле ујдењење без обзира на разлике јесте свејерес.

Овакав екуменизам је и међу протестантима постао дискутабилан јер није доњео жељене резултате, сем формалног јединства тешко је рећи да су се протестанти заиста ујединили у једну цјелину.

ПРАВОСЛАВНИ ЕКУМЕНИЗАМ

За православне Цркве је једна а самим тим и недјељива. Од Цркве се могу одвојити мање или веће групе тиме не нарушавајући њену пуноћу. Само у Цркви је пуноћа истине. Док протестанти истичу љубав као једино мјерило ка јединству православни додају и истину (истину вјере). Довољно је само погледати ток свете литургије и видјети да најприје слиједи Символ Вјере где сви прво исповједамо јединство у вјери у истини, а затим следи

причешће као покоазатељ јединства међу нама. Обрнут редослед није могућ. Да би Православна Црква ушла са неким у поновно јединство, које се огледа у литургијском заједништву, најприје са њим мора да дође до јединства вјере.

Дакле шта је то православни екуменизам? То је свједочење у љубави Истине Христове свакоме ко „има уши да чује”. Рад на Христовој жељи „да сви једно буду” Одрицање од оваквог једног екуменизма би било одрицање од мисије Цркве, од њене

одговорности за свијет а самим тим то би било одрицање и од православља и прелазак на секташтво. Сам Христос није одбио разговор са женом Самарјанком(Самарјани су били тада за Јевреје нешто као протестанти за нас). Он није одбио ни неизнабожачког, Римског капетана као ни било кога другога ко је имао вољу да слуша. На том становишту стоји и Црква Православна прихватајући позив на дијалог протестаната и католика без компромиса о вјери већ уз свједочење истине вјере.

У најкраћим цртама то би били основи православног екуменизма. То је начин како му наша Црква приступа у разговору са другим хришћанским заједницама. Исти начин како су му приступали Владика Николај и Отац Јустин (за овакву тврђњу у литератури је лако пронаћи доказе).

Какав је метод лажних ревнитеља у клеватљњу? Под екуменизмом представе протестантско разумевање, затим рецимо фотографијом докажу учешће неког православног епископа на неком састанку са рецимо протестантима. Онда иде позив на ауторит (најчешће некога светитељ или духовника) који један такв екуменизам осуђује. И на kraју закључак да је извесни епископ одступио од православља. Без расуђивања заиста замка у коју се лако упада!

ДА ЛИ ЈЕ ЈЕ УЈЕДИЊЕЊЕ ХРИШЋАНА МОГУЋЕ?

У Светском Савјету Цркава, центру за екуменизам иначе, ако поставите питање да ли вјерујете у поновно јединство међу хришћанима добићете кратак одговор: „Не”. Тешко је замислити, собзиром на разлике да хришћани могу поново бити једно. Али поред тих разлика постоје сличности које су много веће и које пружају велики простор за сарадњу на разним пољима попут етике, биоетике, хуманитарне дјелатности као и међусобне помоћи уопште. Довољно је само истаћи да рад Српске Православне Цркве не би био могућ у дијаспори без помоћи протестаната и католика.

Остоја Дикић

НОВОЗАВЈЕТНИ МОРАЛНИ ЗАКОН

Шта треба да чинимо? Како да се понашамо? Ово питање постављало се кроз сва времена – у свакодневним животним ситуацијама, али прије свега у одлучујућим животним моментима.

Ово питање и у Новом завјету игра важну улогу (Мк 10, 17; Лк 3,10). Ипак, Нови завјет није систем регула, правила којима се одређује понашање у свакој ситуацији. Нови завјет нема етику која је разрађена до ситница нити има амбицију да уреди човјеков живот по свим питањима као што је то био случај у неким другим религијским књигама, па чак и у Старом завјету. Нови завјет више говори о смислу, него о правилима живота. Али то не значи да не постоји етика Новога завјета. На многим мјестима у новозавјетним књигама налазе се савјети за правилно поступање који чине основу новозавјетне (хришћанске) етике.

ЉУБАВ ПРЕМА БЛИЖЊИМА – ЦЕНТРАЛНА ПОРУКА НОВОЗАВЈЕТНЕ ЕТИКЕ

У центру свега што је Христос говорио налази се порука о обавези љубави према близњима. Ову љубав је Он сам показао својим дјелима.

Упитан од једног књижевника, шта да се чини да би се добио вјечни живот (Лк 10, 25), Христос одговара да се одговор на то питање већ налази у Старом завјету где се каже да треба вољети Бога свим својим срцем, и близњега

свога као самог себе (Лк 10,27).

У Христово вријеме Јевреји су за близњега сматрали само онога ко је Јеврејин. Христос је, зато, испричao причу о милостивим Самарјанину (Самарјани и Јевреји су били сусједни народи и јако су се мрзили). Порука те приче је да смо дужни да волимо све своје близње, без обзира ком народу или којој вјери припадају.

Љубав према близњем биће савршена онда када нема граница у тој љубави. Близњега треба вољети толико, да смо спремни, чак и да свој живот дамо за њега. (Заиста, кажем вам, нема веће љубави од ове ако ко положи живот свој за близњега свога").

Највећа и најсавршенија љубав јесте љубав према непријатељима (Љубите непријатеље своје, добро творите онима који вас мрзе. Лк.6,27). Наизглед је то неразумљива заповијест. Како можемо вољети оне који нас мрзе? У хришћанству нема веће врлине од љубави према непријатељима, управо зато јер је то тешко. Када волиш онога који тебе воли – онда нам за то не треба нарочити напор. То је природна љубав. По природи ствари драге су нам особе које нас воле. Не морате бити хришћанин да бисте имали такву љубав. Да бисмо вољели некога ко нас мрзи, за то треба да се потрудимо, да савладамо у себи одбојност према ониме који нас мрзи. Отуда је истински права љубав само она љубав која воли без разлога.

Грчка ријеч коју Нови завјет користи када изражава овакву врсту љубави је „агапи“. „Агапи“ је, дакле, љубав за коју је потре-

бан напор. Друга грчка ријеч за љубав је „ерос“. „Ерос“ описује ону љубав која није у потпуности слободна, када смо очарани нечијом љепотом или добротом и не можемо да одолимо, већ волимо зато што нас таква особа или ствар привлачи. За овакву љубав не треба напор. Она је природна, посве природна појава, и у њој, за разлику од „агапи“, нема ништа натприродно. Зато је љубав према непријатељима – „агапи“, јер непријатељ је неко ко је против нас. Ипак, треба нагласити да и „ерос“ као природна љубав није нешто негативно, напротив. Најуваженији вид љубави је агапи, то је љубав која нам је од Христа задата.

БЕСЈЕДА НА ГОРИ КАО МОРАЛНИ ЗАКОН

Најпознатији Христов говор који је сачуван у Јеванђељу јесте Бесједа на гори (Мт.5,7). У овом говору налазимо одговор на питање шта нам то Христос савјетује о томе шта да чинимо и како да се понашамо. Говор је опширан, али његов сажетак чини надалеко позната реченица која се назива „златно правило“: „**Све што не желите да чине вама људи, не чините ни ви њима**“ У овим ријечима је укратко изнесена сва хришћанска етика о односу према другима.

Бесједа на гори иде још један корак даље од Мојсијевог, ста-розавјетног закона: „Чули сте да је казано: Не убиј! А ја вам кажем: свако ко се гњеви на брата својега, биће крив..! Дакле, бити хришћанин значи не само не

бити убица, него бити и у непрестаној борби против мржње коју носимо у себи.

МОРАЛНИ ЗАКОН АПОСТОЛА ПАВЛА – ЕТИКА СЛОБОДЕ

Након Христа, најзначајнији писац новозавјетних књига је Апостол Павле. Његови списи (Посланице) такође доносе упуте за хришћански живот.

Најпознатије Павлове ријечи о понашању су: „Све ми је дозвољено, али није ми све на корист!“. Хришћанство не жeli да забрани човјеку било шта. Хришћанство не жeli да кажњава човјека ако учини неки преступ. То јe, у оно вријеме, била потпуна новост кад су у питању религије. Све друге религије које су постојале када се појавило хришћанство имале су строга правила, која ако их прекршите, били би сте кажњени бичевањем, новчаним казнама, каменовањем до смрти итд. Хришћанство се пројавило као вјера која не жeli да има такве методе, јер Бог није такав и не жeliничију смрт, нити жeli да било кога кажњава тако окрутним казнама. Сваки појединац треба да има слободу да се понаша како он то жeli, све док та слобода не угрожава друге.

Свакако човјек не треба да злоупотријеби ту слободу. Нико нас нећe казнiti збog гриjeхa, али то не значи да јe добро чинити гриjех. Гриjех ћe нас унишiti, гриjех ћe нас сам казniti, а не Бог. Од гриjехa човјек нема користи, већ само штету. (Ако се дрогирамо, нећe нас Бог казniti, већ ћe нас сама оvisност од дрога усмртiti, претворићe наш живот у пакao, а Бог ћe бити тужан збog наше пропasti. Он ћe тежи-

ти да нам помогне, али нећe нам помоћи, ако се сами не боримо).

ЉУБАВ МЕЂУ СУПРУЖНИЦИМА

Христос и Апостол Павле у свом моралном учењу често наглашавају важност светиње брака. Муж и жена треба да се воле и да буду као „једно тијело“. Посебно је наглашено то да „муж треба да воли своју жену“, а то је било необично у вријеме Иисуса Христа и Апостола, када је жена, у тадашњим многобожачким и племенским културама, сматрана низним бићем у односу на мушкарца. Жена је била имовина мушкарца коју је он могао да отјera из кућe кад год би htio, и да не сноси никакве последице. Од мушкарца се, dakle, nije очekivalo da voli svoju жену, već da joj буде господар. Зато је било нормално да један мушкарац има više жена (полигамија). Нови завјет потпуно мjeњa такve обичaje: Жена је једнако вриједна као и мушкарац, јer јe и она stворена po Божијem лику. Зато мушкарац не смијe да се односи према њој као према имовини, već da je voli „као што Христос voli Црkvu“ (1Kor.).

ИМОВИНА

Први хришћани су се одри-

Химна љубави Св. апостола Павла

цали цјелокупне имовине у корист сиромашних. Пошто су сви живјели заједно, свако је своју приватну имовину продао и ставио у заједничку касу, одакле се трошило за preхранu и потребе свих чланова заједнице. Тако су сви, и богати и сиромашни, имали једнаку храну. То је било могуће само у Јерусалиму, у првим годинама хришћанства.

Христос је рекао „Лакше је камили проћи кроз иглене уши него богатоме ћи у Царство небеско“ (Мт. 19,16-30). То значи да се спасити може само онај богаташ који несебично и стално дијели вишак своје имовине са онима који су гладни. Богаташима из Христовог времена је било јако тешко да се одрекну и најмањег дијела свога богатства у корист сиромашних.

Однос хришћанина према држави

У Новом завјету се заповиједа хришћанима да поштују државне власти, односно институције државе у којој живе, без обзира да ли су те власти хришћанске или не.

Хришћанин не смијe да краде државну имовину. Такођe, хришћанин мора да плаћa порез држави, ne смијe да изbjегava да служи војску ако држава има војну обавезу и треба да буде активни члан друштвеног живота. Овакав однос треба да има према било којој држави у којој живи, али хришћанин не смијe да обожава државу, нити људе који су на власти. Хришћанин мора znati да су државе и владари несавршени и пролазни. Јedina непролазна и вјечна држава јесте Царство Божијe.

Синиша Шаренац,
протонамјесник

РОЂЕЊЕ ГОСПОДА ИСУСА ХРИСТА- БОЖИЋ

Божић је хришћански празник којим се прославља рођење Господа Исуса Христа. Поред Вакрса као највећег хришћанског празника је свакако најрадоснији празник у цијелој календарској години. Поред богословског значаја, овај празник има посебан породични значај. Иако сваки празник садржи у себи симболику црквеног и породичног заједништва, Божић са свим вјерским, традиционалним и за дјецу посебним елементима је несумњиво празник који се ишчекује са великом радошћу. Божићни пост и учешће на Литургијама кроз молитву и причешће је припрема за дочек

такође симболичан начин да-рују родитељима дар да би били одријешени. Тај дар може бити новчић, пјесма, божићни цртеж или дар лијепог васпитања и одгоја, што је родитељима свакако најважнији дар који могу да добију од дјеце.

МАТЕРИЦЕ –

друга недјеља пред Божић је дан када се слави дан мајки и жена. Тада дјеца поране и вежу своје мајке канапом, као што су и оне везивале њих. Дјеца уз честитање празника очекују дарове и то је посебна радост за њих. Љубав је за дјецу највећа радост, тако да везање за ове празнике има симболику повезаности чланова хришћанских породица, у којима влада љубав, слога и узајамно поштовање.

ОЦИ – У прву недјељу пред Божић празнује се овај празник. На тај дан, као и на празник Материце, дјеца вежу своје очеве који су већ раније припремили поклоне за своје малишане. Као и Дјетињци и Материце, овај празник нас подсећа на важност даривања и несебичности.

празника. У циклус божићних празника спадају: Дјетињци, Материце, Оци, Туциндан и Бадњи дан. За сваки од ових празника које прослављамо у сусрет Божићу везани су лијепи и симболични обичаји.

ДЈЕТИЊЦИ – У трећу недјељу пред Божић је празник дјеце. На тај дан послије доласка из храма, родитељи симболично вежу своју дјецу, која треба да на

свитања и траже прав и млад бадњак. Помоле се Богу и прекрсте, па послоје тога сијеку. Обичај је да се бадњак сијече и донесе на рамену кући. Могу се сјећи и мањи бадњаци који се ставе на узазна врата хришћанског православног дома. Паљење бадњака симболише праведног Јосифа, који је наложио дрво, да би се огријали у пећини. Поред тога симболише и топлину огњишта сваког дома. Раније су куће имале посебно мјесто које се звало огњиште. У порти православних храмова, послије богослужења вјерни народ се окупља и послије благослова и освећења бадњака, вјерници учествују у паљењу бадњака, тако да је тај чин у заједништву са мноштвом надода посебан доживљај. На бадњи дан се пеке печеница, која се навече уноси у дом заједно са бањаком и сламом. Слама се ставља на под, тако да се прави амбијент као у витлејемској пећини. У сламу се стављају слаткиши и парице, које најмлађи траже док пијучу као пилићи.

БОЖИЋ – Божићном литургијом, која обично почиње у пет часова ујутру, причешћем и радосним поздравом: „МИР БОЖИЈИ, ХРИСТОС СЕ РОДИ“ а одговарајући „ВАИСТИНУ СЕ ХРИСТОС РОДИ“ дочекујемо радосни празник.

Бојан Јокановић,
Ђакон

тромар св. Игнатију богоносцу

Био си наследник Апостола престолом и заједничар
духом (природом), богонадахнуто дело си нашао
у виђењу духовног узрастања:

Због тога си уздизао реч истине и ради вере си до крви
пострадао, свештеномучениче Игнатије:

Моли Христа Бога да спасе душе наше.

животворни
ИСТОЧНИК

ХРАМ УСПЕЊА ПРЕСВЕЋЕ БОГОРОДИЦЕ

БРЧКО

Градња храма започела је 1968. године, а темеље је освештала 13. јула 1969. године прото Ристо Јовановић из Обудовца, архијерејски намјесник брчански. Градња је завршена 1971. године, а храм је освештала 29. септембра исте године епископ зворничко-тузлански Лонгин Томић. Ово није први храм у Брчком, већ је прва била црква-брвнара преко пута садашњег храма и била је посвећена Светом великомученику Георгију. Према предању, постојала је до 1834. године. Након брвнаре саграђен је 1874. године нови храм од чврстог материјала. У храму су били многоројни вриједни свети предмети, а највредније су биле иконе на иконостасу познатог сликара Паје Јовановића. Храм је 1941. године запаљен, да би наредне године у прољеће по наредби локалног Нијемца Либмана храм у потпуности минирали и срушили. О овом храму сачувана је повеља која је била положена у темеље храма. Данас се на мјесту овога храма налази споменик који свједочи о његовом постојању.

Данашњи храм је оштећен у последњем рату. Након рата храм је поправљан и додграђиван.

ЖИВОТВОРНИ
НСТОУННК

www.eparhijazt.com